

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

Ատրպէյճանի Դիւանագիտական Պարտութիւնները

44-օրեայ Պատերազմէն ետք Պաքու անդադար կը կրկնէ թէ, ԵԱՀԿ Մինսքի Խումբը դադարած է գոյութիւն ունենալէ, Ղարաբաղեան հարց գոյութիւն չունի այլեւս, իսկ իր ասպրոզը հայերը Ատրպէյճանի քաղաքացիներ են մնացեալ միւս ազգերուն նման: Սակայն վերջին օրերուն, Ատրպէյճանական դիւանագիտութիւնը ստացաւ երկու մեծ հարուած, որոնք կու գային հակադրուելով իր առաջ մղած այդ տեսակէտները:

Նախ, յայտարարուեցաւ որ, ԱՄՆ պետական քարտուղար Էնթոնի Պլինքըն դեսպան Ֆիլիպ Ռիքըրը նշանակած է Կովկասեան բանակցութիւններու հարցով աւագ խորհրդական եւ ԵԱՀԿ Մինսքի Խումբի համաձայնագրի: Այս նշանակումով Միացեալ Նահանգները կու գար անգամ մը եւս հաստատելու իր այն դիրքորոշումը որ, տարածաշրջանէն ներս երկարատեւ խաղաղութեան միակ երաշխիքը Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ բանակցութիւններն են: Լեռնային Ղարաբաղի հարցին շուրջ: ԱՄՆ-ի ուղարկած այս պատգամը արժանացաւ Պաքուի բուռն հակազդեցութեան: Ատրպէյճանի Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Էնթոնի Պլինքընի որոշումը նկատեց տարածաշրջանին մէջ ստեղծուած նոր իրողութիւններէն հեռու մօտեցում, աւելցնելով որ, Մինսքի Խումբի վերակենդանացման փորձերը կրնան յանգեցնել ԱՄՆ-ի հեռացման ատրպէյճանա-հայկական յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացէն: Ալիւսի վարչակարգը եթէ կը խորհի որ, նման սպառնալիքներով Ամերիկայի նման գերպետութիւն մը կրնայ դուրս մղել տարածաշրջանէն ինքզինք պիտի գտնէ նոր անակնկալներու առջեւ:

Ֆրանսան չուշացաւ շնորհաւորելու Ֆիլիպ Ռիքըրի նշանակումը, այդպիսով ցոյց տալով որ, կը կառչի Մինսքի Խումբի առաքելութեան: Երրորդ երկիրը՝ Ռուսաստանը, առայժմ որեւէ յստակ դիրքորոշում չի յայտնել, իսկ Ուկրաինայ պատերազմին պատճառաւ միւս երկու երկիրներուն հետ իր դիւանագիտական շփումները ներկայիս գրեթէ գոյութիւն չունին:

Պաքու ստացաւ երկրորդ հարուած մը եւս, որ դարձեալ կը վերաբերի Ղարաբաղեան հարցին: Մի քանի օր առաջ, Շուշի մէջ կազմակերպած էր համաժողով մը, որուն հրաւիրուած էին Ատրպէյճանի մէջ հաւատարմագրուած օտար պետութիւններու դիւանա-

Ձերբակալուած Է Ջօրավար Սիքայէ Արզումանեանը՝ Շուշիի Եւ Յարակից Շրջաններու Պաշտպանութեան Կազմակերպման Ընթացքին Անփոյթ Վերաբերմունք Դրսելորելու Սեղադրանքով

Արցախէն Երեւան գալու ճանապարհին ձերբակալուած եւ բերման ենթարկուած է Արցախի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախկին նախարար-պաշտպանութեան բանակի նախկին հրամանատար, Արցախի նախագահի գործող գլխաւոր խորհրդական Միքայէլ Արզումանեանը:

Արզումանեանը բերման ենթարկուած է ՀՀ Քննչական Կոմիտէի գինուորական վարչութեան քննիչներուն յանձնարարութեամբ:

ՀՀ Քննչական Կոմիտէի գինուորական քննչական գլխաւոր վարչութեան յատկապէս կարեւոր գործերու քննութեան վարչութեան մէջ քննուող քրէական վարոյթի շրջանակներուն մէջ իրականացուած մեծածաւալ քննչական եւ վարութեային գործողութիւններու հետեւանքով պարզուած է, որ կոչումով զօրավար-լէյթենանթ Մ.Ա.ն, Ատրպէյճանի Հանրապետութեան ռազմաքաղաքական ղեկավարութեան կողմէ Արցախի Հանրապետութեան դէմ սանձազերծած նախադրեալ պատերազմի ընթացքին, յայտարարուած ռազմական դրութեան պայմաններուն մէջ՝ 2020 թուականի Հոկտեմբեր 30-էն մինչեւ Նոյեմբեր 9 ինկած ժամանակահատուածին, Շուշի քաղաքի եւ

Արցախի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախկին Սիքայէլ Արզումանեան

յարակից շրջաններու պաշտպանութեան կազմակերպման ընթացքին անփոյթ վերաբերմունք դրսեւորած է իր ծառայողական պարտականութիւններուն նկատմամբ՝ չկատարելով եւ ոչ-պատշաճ կատարելով զանոնք, որպիսի գործողութիւնները անզգուշութեամբ չառաջացուցած են ծանր հետեւանքներ. հակառակորդի գինուած ուժերը ամբողջութեամբ իրենց վերահսկողութեան տակ վերցուցած

են Շուշի քաղաքը եւ մատուցները, իւրաքանչիւր ստորաբաժանումները կրած են զոհեր եւ վիրաւորներ:

Ջօրավար-լէյթենանթ Մ.Ա.ն, անձնական պատասխանատուութիւն կրելով ենթակալ զօրքերու պատրաստութեան եւ պատրաստականութեան, կիրառման, ինչպէս նաեւ՝ զօրքերուն (ուժերուն) առաջադրուած խնդիրներու յաջող կատարման համար, 2020 թուականի Հոկտեմբեր 30-էն Շուշի քաղաքի եւ յարակից շրջաններու պաշտպանողական գործողութեան կազմակերպման ընթացքին չէ ապահոված զօրքերու (ուժերու) մարտական հնարաւորութիւններու արդիւնաւէտ օգտագործումն ու սահմանուած ժամկէտերու մէջ առաջադրուած խնդիրներու յաջող կատարումը, չէ վերահսկած առաջադրուած խնդիրներու կատարումը եւ չէ ցուցաբերած անհրաժեշտ օգնութիւն, ընդունած որոշումներու իրականացման նկատմամբ չէ դրսեւորած հաստատականութիւն ու վճռականութիւն, գործնական ու ճիշդ չէ արձագանգած ստեղծուած իրադրութեան փոփոխութիւններուն, չէ ապահոված զօրքերու կիրառման կալուածութիւնը,

Կարօ Փայլանը Իր Դէմ Մահափորձին Հետ Կապուած Հարցադրումներ Ներկայացուցած Է Թուրքիոյ Խորհրդարանի Նախագահութեան

Թուրքիոյ Խորհրդարանին մէջ ներկայացուած քրտամէտ ժողովուրդներու դեմոկրատական կուսակցութեան հայազգի պատգամաւոր Կարօ Փայլան իր դէմ 2016 թուականին ծրագրուած եւ չիրագործուած մահափորձի ծրագրին վերաբերեալ հարցադրումներ ուղղած է Թուրքիոյ Խորհրդարանի նախագահութեան:

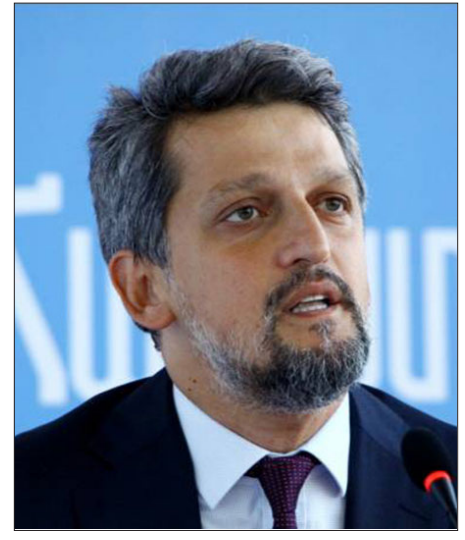
Փայլանը Թուրքիոյ Խորհրդարանի նախագահութեան ուղղած է հետեւեալ հարցերը.

- Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ իմ դէմ մահափորձի վերաբերեալ հետաքննութիւն սկսած է ք:

- Քանի՞ անգամ, ի՞նչ ամսաթիւերու եւ օրքա՞ն ժամանակ Մեհմետ Սինան Ինճէն 2010 թուականին ի վեր եղած է Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ:

- Ո՞ր պատգամաւորները ապահոված են Մեհմետ Սինան Ինճէի մուտքը Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողով:

- Եթէ Մեհմետ Սինան Ինճէի՝ Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողով մուտք գործելու համար գրանցում չէ կատարուած, ո՞վ կամ ովքե՞ր

Թուրքիոյ Խորհրդարանի պատգամաւոր Կարօ Փայլան

հիւրընկալած են անձը Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ:

- Ինչ կը վերաբերի Մեհմետ Սինան Ինճէի սպանութեան ծրագրին, «գործը խորհրդականէն շուրջ եկաւ» արտայայտութեան մէջ չի շատակոտող պատգամաւորի խորհրդականը ո՞վ է:

ԱՄՆ-ն Հայաստանին Պիտի Յատկացնէ 60 Միլիոն Տոլար

ԱՄՆ կը պատրաստուի Հայաստանին յատկացնելու առնուազն 60 միլիոն տոլար: Այս մասին ըստած է Միացեալ Նահանգներու Գոնկրէսի Ներկայացուցիչներու Պալատի յատկացումներու հարցերով կոմիտէի 2023 թուականի զեկոյցին մէջ:

Զեկոյցին մէջ կը նշուի, որ Հայաստանի համար նախատեսուած 60 միլիոն տոլարը պիտի ուղղուի երկրի տնտեսական զարգացման, մասնաւոր հատուածի արտադրողականութեան բարձրացման, ուժանիւթային անկախութեան, ժողովրդավարութեան զարգացման եւ օրէնքի զերակայութեան ապահովման:

«Կոմիտէն մտահոգուած է նաեւ Ղարաբաղեան երկրորդ պատերազմին հետեւանքներով եւ մարդասիրական խնդիրներու լուծմամբ, որոնք կը վերաբերին անվտանգութեան ոլորտին, բնակչութեան բնակարան ապահովելուն, սննդամթերքին, ջուրին եւ այլն: Կը նախատեսուի նաեւ երկու միլիոն տոլար յատկացնել Ղարաբաղի տարածքի ակնազերծման», ըստած է զեկոյցին մէջ:

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

«Արծաթե Յօրելեան» եւ Բարդ Իրավիճակ. Երեւան-Մոսկուա Մեծ Պայմանագրի Ծանր Ընթացքը

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԼԵԱՆ

Հայաստանի եւ Ռուսաստանի արտգործնախարարութիւնները յայտարարութիւններ են տարածել հայ-ռուսական ռազմավարական դաշնակցութեան, բարեկամութեան եւ փոխօգնութեան Մեծ պայմանագրի 25-ամեակի առիթով: 1997 թուականին ստորագրուած պայմանագիրը գործնականում հայ-ռուսական յարաբերութեան իրաւա-քաղաքական հիմքն է, որի ամբողջութիւնը սակայն այս տարիների եւ յատկապէս վերջին տարիների իրադարձութիւնների բերումով՝ առաւելապէս ՌԴ ռեզիդենտ քաղաքականութեան համատեքստում, առաջացրել է մեծ կասկածներ Հայաստանի հանրութեան շրջանում: Աւելին, հանրային մի մեծ շերտի համար դրանք ոչ թէ կասկած են, այլ փաստացի համոզում,

դակուծութիւնը, քանի որ կոռեկտ է հանրայնացնել դիւանագիտական փակ գրագրութիւնը: Վերջին աղմուկոտ այդ գրուածքը թերեւս լաւագոյն է բնորոշում այն ճգնաժամը, որ առկայ է հայ-ռուսական յարաբերութիւնում եւ որի յաղթահարումը հնարաւոր է միմիայն համատեղ ջանքով: Ամբողջ հարցն այն է, թէ կա՞յ արդեօք դրա ցանկութիւնը երկու կողմում: Թէ Երեւանի, թէ Մոսկուայի յայտարարութիւնները՝ Մեծ պայմանագրի 25-ամեակի, փաստացի «արծաթե» յօրելեանի առիթով, այն մասին է, որ երկու կողմի համար էլ ռազմավարական դաշնակցային յարաբերութիւնը թանկ է եւ կայ այն խորացնելու պատրաստակամութիւն: Բայց, գործնականում կայ բարդ յարաբերութիւն, որտեղ գլխաւոր խնդիրներից մէկը հենց այն անհամամասնութիւնն է, որով

Թէ Երեւանի, թէ Մոսկուայի յայտարարութիւնները՝ Մեծ պայմանագրի 25-ամեակի, փաստացի «արծաթե» յօրելեանի առիթով, այն մասին է, որ երկու կողմի համար էլ ռազմավարական դաշնակցային յարաբերութիւնը թանկ է եւ կայ այն խորացնելու պատրաստակամութիւն

որ Ռուսաստանի քաղաքականութիւնը Հայաստանի հանդէպ ոչ թէ դաշնակցային եւ բարեկամական է, այլ ինչ որ իմաստով անգամ դաւադիր՝ ռուս-թուրքական կամ ռուս-ատրպէյճանական պայմանաւորութեան թիւերի, գործարքների կամ առեւտրի «մանրադրամի» կարգավիճակով: Եւ սակայն, թէ այդ կարծիքները կամ համոզումը գուրկ է հիմքից, կը լինի սխալ:

Միաժամանակ, այս տարիների ընթացքում, Ռուսաստանը այդ խնդիրները դիտարկել է ոչ թէ անկեղծ հասկանալու եւ համատեղ լուծումներ փնտռելու, այլ սեփական ուժի, գերակայութեան, «մահակի պրիզմայով, այն համոզումով, որ Հայաստանը չունի գնալու տեղ եւ դուր է գալիս, թէ ոչ, պէտք է համբերատար կերպով «կրի» ռուսական ռեզիդենտ քաղաքականութեան «խաչը»: Հայաստանի որեւէ քայլ, որը միտուած է եղել արտաքին քաղաքական, տնտեսական, անվտանգութեան ոլորտների հնարաւորութիւնների դիւրաբար փոխակապմանն ու բազմազանեցմանը՝ գործնականում անկախութեան ամբողջ ընթացքում, արժանացել է Ռուսաստանի տարբեր կոչտութեան ուղղակի, թէ անուղղակի միջամտութեանն ու կանխմանը: Այդ վերաբերմունքի վերջին՝ թարմ աղմուկոտ դրսեւորումը օրեր առաջ բողոքի ՆՈՏԱ-ն էր, որ ՌԴ դեսպանատունը յղել էր Հայաստանի ԱԳՆ՝ յորդորելով կանխել եւ թոյլ չտալ Սուրմալուի տոնավաճառի ողբերգական պայթիւնի առիթով ռուսաֆոբիայի դրսեւորումներ-հրապարակումներ:

Հայաստանի ԱԳՆ-ն օրեր առաջ յայտարարեց, որ պատշաճ կերպով արձագանքել է բողոքին, սակայն չի հրապարակում բովան-

Մոսկուայի վերաբերում է այդ խնդիրներին: Ռուսաստանը դրանց մօտենում է ուժի դիրքից՝ այսինքն ինքն ուժեղ է, մեծ, եւ Երեւանը պէտք է յարմարուի, այլապէս կ'ուներնայ խնդիրներ: Երեւանը փորձում է յարմարուել, միաժամանակ նաեւ զգուշօրէն, նրբօրէն փորձում է ձեւաւորել այնպիսի բալանաստուրում միջավայր, որը թոյլ կը տայ Ռուսաստանում «կոտորել» համոզումը, թէ Հայաստանը «չունի գնալու տեղ, ու՞ր պէտք փախչի»: Իսկ խնդիրը ամենեւին «փախչելը» չէ, այլ այն, որ Հայաստանը քայլ առ քայլ պէտք է ձեւաւորի ներքին այնպիսի ներուժ, որը թոյլ կը տայ փոխել նաեւ հայ-ռուսական յարաբերութեան «կառավարման» հնարաւորութիւնն ու ներուժը, ըստ այդմ նաեւ հասնել մի իրավիճակի, երբ Ռուսաստանում կը սկսի փոխուել վերաբերմունքը եւ մօտեցումը Հայաստանի հանդէպ: Սա իսկապէս բարդ գործընթաց է, որն ունի նաեւ բազմաթիւ մարտահրաւէրներ թէ երրորդ երկրներում, թէ նաեւ հենց Հայաստանում ու Ռուսաստանում: Բայց, այդ գործընթացը կարծես թէ չունի այլընտրանք՝ գոնէ Հայաստանի համար, քանի որ մնացեալ բոլոր զարգացումները գործնականում դուրս են Հայաստանի հնարաւորութեան կամ անելիքի տիրոջից եւ կախուած են լինելու արդէն գերազանցապէս աշխարհաքաղաքական զարգացումների վեկտորից, որը կարող է շարժուել ինչպէս Հայաստանի համար առաւել յարմարաւէտ, այդպէս էլ խիստ անյարմար ուղղութեամբ: Ըստ այդմ, պէտք է կեդրոնանալ այն աշխատանքի վրայ, որ մեր անելիքի դաշտում է:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Ծաղրածու «Դիւանագետի» Արկածները

ՋՈՆԻԿ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Հայաստանի Հանրապետութեան 30-ամեայ պատմութեան մէջ Արտաքին գործերի նախարարութեան կազմակերպիչ քաղաքականութիւնը, որոշ բացթողումներով, միշտ համարուել է ամենաբժախնդիրներից մէկը պետական համակարգում: Ստեղծուել են բազմաթիւ ֆիլտրող գործիքներ, որոնց միջով անցնելն դժուարացրել է պատահական անձանց մուտքը համակարգ, էլ չասած հասնելը մինչեւ բարձրագոյն դիւանագիտական պաշտոնների:

Նման պատահական բացթողումների շարքին կարող է դասուել մեր նիւթի հերոսը, որը «Դիմադրութեան» շարժման շարքերում աչքի է ընկնում փայլուն արտաքին քաղաքական վերլուծութիւններով, արտաքին գերատեսչութեան բացթողումները բացառապէս լուր է ԱԳՆ կազմակերպիչ քաղաքականութեան անխնայ, ինչպէս ինքն է ասում՝ սկանդալային բացառապատմություն:

2014 թուականին Հայաստանի թատերական գործիչների միութեան Ոսկէ մետալով պարգևատրուելուց անմիջապէս յետոյ Վաչոյ Զորի նախկին մարզպետ էդգար Ֆերդինանդի Ղազարեանը նշանակում է Լեհաստանում Հայաստանի հանրապետութեան դեսպան:

Բազմաթիւ գուարձալի պատմութիւններ են կապուած էդգար Ղազարեանի դեսպանութեան ժամանակահատուածի հետ: «Դեսպան» Ղազարեանը սիրում էր ճանապարհորդել Լեհաստանի գիւղերով եւ քաղաքներով: Լեհաստանում համայնքի ներկայացուցիչները չէին կարող հարկաւ իրենց հարկը դեսպան: Այսպէս, Ապրիլի 27-ին կրակովում տեղի ունեցած Յեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի միջոցառմանը դեսպանը երգել եւ նուագել է (տեսանիւթը կարելի է գտնել համացանցում) ներկաների համար, ինչը նոյնիսկ չի վրիպել այն ժամանակուայ Արտաքին գործերի նախարար էդուարդ Նալբանդեանի ուշադրութիւնից:

էդգար Ղազարեանն առանձնակի թուլութիւն ունի սիմվոլիկայի նկատմամբ: Այսպէս նա, հաւանաբար պարապութիւնից ելնելով, ինքն իր համար գործ է մտածել, եւ յօրինել ոչ աւել ոչ պակաս դիւանագետի տարազ եւ շքանշաններ, որը արժանացել է ոչ միայն հայ, այլեւ լեհ դիւանագետների ծաղրանքին: Սակայն, երբ «դեսպան» Ղազարեանը իր ծառայողական աւտոմեքենայի վրայ փակցրել է ՀՀ զինանշանը, ականատեսների վկայութեամբ՝ նախարար Նալբանդեանը կարգադրել է

գնալ, համոզել, որ դադարեցնի խայտառակել իրեն եւ պետութիւնը օտար երկրի առջեւ:

«Դեսպան» Ղազարեանը մի անգամ յայտնուել էր հրաձգութեան մրցոյթի, նկարներ արել, յետոյ տարածել, թէ մրցոյթը որին մասնակցել են Լեհաստանի ազգային անվտանգութեան, ոստիկանութեան եւ բանակի սպաները, նուիրուած էր Արցախի անկախութեան տարեգարձին:

Իսկ իր 40 ամեակից մէկերկու օր առաջ եւ յետոյ նա արգելափակել էր ՖԲ հաշիւը, անջատել հեռախօսը, չէր գնացել աշխատանքի, որեւիցէ կերպ հասնելի չէր մի քանի օր՝ պատճառաբանելով, թէ վազզէն Սարգսեանը թոյլատրեց, որ իրեն շնորհաւորեն քառասունամեակի կապակցութեամբ ու նրան սպանեցին, ինքը չէր ուզում նոյն ճակատագրին արժանանալ:

Նարցիսիզմով տառապող դեսպանը անձնական կայք է ունեցել Edgar.am, որտեղ հրապարակել էր իր բոլոր փաստաթղթերը՝ որպէս ապացոյց, որ չի կեղծում իր կենսագրութիւնը. դպրոցի ատեստատ, անձնագիր, երաժշտական դպրոցի ատեստատ, լողի դպրոցից ինչ-որ թուղթ, շախմատի գնալու վկայական ու լիքը նման բաներ:

Այսքանով չեն աւարտուած Գագիկ Ծառուկեանի կողմից «ցոզով մարզպետ» մականունը ստացած էդգար Ղազարեանի արկածները դեսպանի պաշտօնում, մեր աղբիւրները խոստանում են այլ, աւելի գուարձալի պատմութիւններ պատմել նրա մասին:

«Civic.com»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՆՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱՋԱՊԱՐԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնետր հոն արտայայտուող բոլոր միտքերը

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE.
PASADENA CA 91104
ԸՆՈԱՉԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680

ԼՈՒՐԵՐ

Կենսաթոշակները Պիտի Բարձրանան 2022-ի Սեպտեմբեր 1-էն

«Մենք արդէն յայտարարել էինք, որ 2023 թուականին միջնա-ժամկէտ ծախսերի ծրագրով ընդունել ենք, որ թոշակների բարձրացում էինք նախատեսում երկու որոշմամբ. մի անգամ կենսաթոշակը պէտք է բարձրացուէր 2023թ. Յունուարի 1-ից, 2-րդ անգամ՝ 2023թ. Յունուարի 1-ից: Եւ քանի որ մենք բաւականին լաւ տնտեսական ցուցանիշներ ունենք եւ պետական եկամուտները հարկային եկամուտների մասով գերակատարել ենք աւելի քան 70 միլիարդ դրամով, որոշեցինք, որ կենսաթոշակների բարձրացումը, որ մենք պիտի կատարէինք 2023-ի Յունուարի 1-ից, իրականացնենք 2022-ի Սեպտեմբերի 1-ից», Օգոստոս 24-ին, կառավարութեան հերթական նիստին ընթացքին յայտարարեց վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւ լաւելեց, որ հիմնական կենսաթոշակը կ'աւելնայ շուրջ 17 տոկոսով, իսկ արդէն միջին կենսաթոշակը՝ 7 տոկոսով:

Նիկոլ Փաշինեան ընդգծեց, որ 2023-ի Յունուարի 1-ին կենսաթոշակները բարձրացնելու որոշումը պիտի մնայ ուժի մէջ. «Այսինքն՝ մի բան է փոխուել. Յունուարի 1-ը յառաջ ենք բերել Սեպտեմբերի 1, իսկ չափորդ բարձրացումը տեղի կ'ունենայ 2023թ. Յունուարի 1-ից»:

Կենսաթոշակներու բարձրացման հարցը քննարկելով վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան անդրադարձաւ նաեւ կառավարութեան նախ-

կապէս կայացուցած որոշման, որ դարձեալ կենսաթոշակներու տէ ֆաթթօ բարձրացման հնարաւորութիւն կու տայ. խօսքը անկանխիկ առեւտուրի պարագային գումարի յետմար իրականացնելու մասին է, ինչ որ կը գործէ Յունուար 1-էն:

Վարչապետը նշեց, որ պէտք է քիչ մը աւելի աշխույժ աշխատիլ դրամատուններուն հետ շահառուներուն շրջանակը աւելի ընդլայնելու համար. «կամ ալ նպաստենք, որ կենսաթոշակառուները աւելի արագ դառնան այն դրամատունների յաճախորդ, որոնք կը մասնակցին այս ծրագրին»:

«Այժմ 173 հազար շահառուներից 17 հազար կենսաթոշակառու արդէն սկսել է անկանխիկ գործարքները՝ նախկին 0-ի փոխարէն: Եւ այժմ մենք իրենց 44 միլիոն դրամ ետ ենք վճարում այսօր կամ վաղը», նշեց վարչապետը եւ ընդգծեց, որ այս փուլին ինչ-որ կերպ սղաճի ազդեցութիւնը կը զսպուի, յոյս յայտնելով որ յաջորդ որոշումներով առաջանցիկ պիտի ըլլան:

Նիկոլ Փաշինեան յիշեցուց, որ 2021 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւններուն «Քաղաքացիական Պայմանագիր» կուսակցութեան նախընտրական ծրագրին մէջ արձանագրուած է, որ մինչեւ 2026 թուականը միջին կենսաթոշակը պէտք է դարձուի 61 հազար դրամ. «Ամէն ինչ կ'անենք կշռոյթը հնարաւորինս արագ պահելու համար»:

Հայաստանի Տնտեսական Աշխուժութեան Յուլացիչը Աճած Է 13.1 Տոկոսով

Հայաստանի տնտեսական աշխուժութեան ցուցանիշը 2022 թուականի Յունուար-Յունուարին 13.1 տոկոսով աւելցած է նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ: Այս մասին կը փաստեն ՀՀ վիճակագրական կոմիտէին հրատարակած տուեալները:

Արդիւնաբերական արտադրանքի ծաւալը այս տարուան Յունուար-Յունուարին նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ աւելցած է 7 տոկոսով:

Շինարարութեան ծաւալը 2022-ի Յունուար-Յունուարին նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ աւելցած է 13.6 տոկոսով:

Առեւտուրի շրջանառութեան մէջ 2022-ի առաջին 7 ամսուան մէջ 2021-ի նոյն ժամանակահատուածին նկատմամբ աւելցումը կազմած է 12.5 տոկոս:

Հայաստանի մէջ այս տարուան Յունուար-Յունուարին մատուցուած ծառայութիւններուն ծաւալը նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին

նկատմամբ աւելցած է 27.5 տոկոսով:

2022 թուականի Յունուար-Յունուարին սպառողական գիներու ցուցակը 2021-ի Յունուար-Յունուարին համեմատ աճած է 8.3 տոկոսով, արդիւնաբերական արտադրանքի գիներու ցուցակը՝ 6.3 տոկոսով: Երկտրականութեան արտադրութեան ծաւալը Յունուար-Յունուարին նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ աւելցած է 14.9 տոկոսով:

Արտաքին առեւտրաշրջանառութեան ծաւալներուն մէջ այս տարուան առաջին 7 ամսուան մէջ նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ արձանագրուած է 47.7 տոկոս աճ: Ընդ որում՝ 2022 թուականի Յունուար-Յունուարին նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ արտահանումը աճած է 43.9 տոկոսով, իսկ ներմուծումը՝ 50.1 տոկոսով:

Դրամին փոխարժէքը ամերիկեան տոլարին նկատմամբ Յունուար-Յունուարին ամիսներուն կազմած է 460,06:

Ձերբակալուած են «Սուրմալու»-ի Փոխտնօրէնը, Վարձակալն Ու Պահեստը Շահագործող Անձեր

«Սուրմալու» առեւտուրի կեդրոնին մէջ տեղի ունեցած պայթուածի դէպքին առթիւ նախաձեռնուած քրէական վարույթով ձերբակալուած 4 անձերը կը հանդիսանան փոխտնօրէնը, վարձակալն ու պահեստը շահագործող անձեր: Այս մասին յայտնած է Քննչական կոմիտէի մամուլի խօսնակ Վարդան Թադեւոսեանը՝ աւեցնելով. «Հրդեհային անվտանգութեան կանոնները կամ պահանջները խախտելու հիմքով ձերբակալուել են փոխտնօրէնն ու վարձակալը, իսկ անգրուելութեամբ երկու կամ աւելի անձանց կեանքից գրկելու հիմքով՝ պահեստը շահագործող անձինք»:

Ան նաեւ նշեց, որ նախաքննութեան ընթացքին հարցաքննութեան ենթարկուած են նաեւ Քաղաքաշինութեան, տեխնիկական եւ հրդեհային անվտանգութեան տեսչական մարմինէն պաշտօնեաներ: Նախաքննութիւնը կը շարունակուի՝ պարզելու պայթուածին բոլոր հանգամանքները: Վերջին տուեալներով՝ «Սուրմալու» առեւտուրի կեդրոնին մէջ գոհուած է 16 մարդ, եւս մէկը կը համարուի անհետ կորսուած:

Իրաւապաշտպանները Կը Դատապարտեն Ուլքրանիոյ Պատերազմին Դէմ Արտօնուած Ցոյցի Խոչընդոտումը

Ուլքրանիոյ պատերազմին դէմ ցոյցի մասնակիցները Ազատութեան հրապարակին վրայ

Ամիսներ առաջ Ռուսիայէն երեւան տեղափոխուած Եւրոյի Ալեքսէյեւը Ազատութեան հրապարակին վրայ պահ մը իրեն Մոկոսուա զգացած է, երբ բողոքի շարժումը չսկսած ուստիկանները սկսած են մասնակիցները բերման ենթարկել:

Մասնագիտութեամբ իրաւաբան Եւրոյի Ալեքսէյեւը կ'ըսէ, որ ամէն ինչ եղած է օրէնքի սահմաններուն մէջ, նախապէս ինք իրազեկած է երեւանի քաղաքապետերանին, համաձայնեցուցած է բողոքի գործողութիւնը:

Հայաստանի ժողովրդավարութեան մասին անոր պատկերացումները այժմ փոխուած են. «Յանկարծ ուստիկանները եկան, ըսին՝ տեղեկութիւն ունին, որ ձեր բողոքի գործողութիւնը վիրաւորական բնույթ ունի, պահանջեցին դադարեցնել ցոյցը: Այդպէս ալ չկայացած բողոքէն յետոյ ուստիկանութիւնը 22 հոգի բերման ենթարկած էր՝ ուստիկանի օրինական պահանջը չկատարելու համար:

Իրաւապաշտպան Արթուր Սաքունցը կը յիշեցնէ խաղաղ բողոքի շարժումներով իշխանութեան եկած բարձրաստիճան պաշտօնեաներու հաւաստիացումները, թէ Հայաստանը ժողովրդավարութեան պատիւն է: Երէկուան միջադէպը, Սաքունցի համոզմամբ, մեծ ստուեր

կը նետէ Հայաստանի վրայ. «Սա դատապարտելի արարք է: Եւ այստեղ ինչիւրը ոչ միայն գոտ ուստիկանութեան գործողութիւնների ապօրինութեան մասին է խօսքը: Բացարձակ ապօրինութիւն, որովհետեւ հաւաքը իրազեկուած է եղել, հաւաքը բացառիկ խաղաղ է եղել: Այլ քաղաքական իշխանութեան ապօրինութիւնն է: Մի քաղաքական իշխանութեան, որը հանդէս է գալիս խաղաղութեան օրակարգով, եւ թէ խաղաղութեան օրակարգի աջակիցն է, ապա նաեւ դէմ է յարձակման եւ դէմ է պատերազմական միջոցներով, ուժի կիրառման միջոցներով հարցերի լուծմանը, ապա, միւս կողմից, այդ նոյն պատերազմական միջոցների դէմ հանդէս եկողներին է դէմ»:

Դատապարտումի միտող յայտարարութեամբ հանդէս եկան նաեւ Հայաստանի շարք մը հասարակական կազմակերպութիւններ:

Միջադէպին անդրադարձած է նաեւ Հայաստանի Մարդու իրաւունքներու պաշտպանը՝ տեղեկացնելով, որ պարզաբանումներ պահանջած է Ուստիկանութեան աւելի քան երկու տասնեակ քաղաքացիներ բերման ենթարկելու եւ բողոքի գործողութիւնը թոյլ չտալու վերաբերեալ: Ուստիկանութեան առաջին հրապարակաւ չեն արձագանգած:

Այս Տարուան Յունուար-Յունուարին Հայաստան Եկած Է Շուրջ 581.308 Զբօսաշրջիկ

2022 թուականի Յունուար-Յունուարին Հայաստան ներգնաց զբօսաշրջային այցելութիւնները կազմած են շուրջ 581.308, նախորդ տարուան Յունուար - Յունուարին 239.263-ին համեմատ աճը կազմած է շուրջ 142%: Այս մասին Civic.am-ին յայտնեցին ՀՀ Տնտեսութեան նախարարութեան Զբօսաշրջութեան կոմիտէին:

Ներգնաց զբօսաշրջիկներու թուաքանակը 2022-ի Յունուար-Յունուարին կազմած է 581.308: Նոյն ժամանակահատուածին օդային ճամբով Հայաստան մուտք գործած է 390.761 քաղաքացի, երկաթուղային ճամբով՝ 6,031 քաղաքացի, ինքնաշարժի ճամբով՝ 184.516 քաղաքացի:

2022-ի Յունուարին Յունուարին կազմած է ժամանակահատուածին Ռուսիայէն Հայաստան այցելած է

247.238 քաղաքացի, նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին քաղաքացիներուն թիւը եղած է 93.537, միւս երկիրներէն եւս Հայաստան այցելած զբօսաշրջիկներուն թիւը նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ կտրուկ աճ արձանագրած է. Վրաստանէն վերոնշեալ ժամանակահատուածին Հայաստան այցելած է 61.229, Իրանէն՝ 47.773, ԱՄՆ-էն՝ 12.719, Ուկրաինայէն՝ 7.674, Ֆրանսայէն՝ 7.659, Թուրքիայէն՝ 3.358 քաղաքացի:

Փաշինեան Եւ Փութին Քննարկած Են Լեռնային Ղարաբաղի Շուրջ Իրավիճակը

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հեռախոսազրոյց ունեցած է Ռուսիոյ Դաշնութեան նախագահ Վլադիմիր Փութինի հետ:

Զրուցակիցները շնորհաւորած են իրար Հայաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ Բարեկամութեան, համագործակցութեան եւ փոխադարձ օգնութեան պայմանագրի 25-ամեայ յոբելեանին առիթով: Կողմերը համոզմունք յայտնած են, որ այստեսեւեւ եւս հայ-ռուսական դաշնակցային փոխշահաւէտ յարաբերութիւնները տարբեր ոլորտներու մէջ պիտի շարունակին արդիւնա-

ւէտ կերպով զարգանալ ու ամրապնդուիլ:

Նիկոլ Փաշինեանը եւ Վլադիմիր Փութինը միտքեր փոխանակած են հայ-ռուսական օրակարգային շարք մը հարցերու շուրջ:

Անդրադարձ կատարուած է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ իրավիճակին: Մասնաւորապէս, ընդգծուած է 2020 թուականի Նոյեմբեր 9-ի, 2021 թուականի Յունուար 11-ի եւ Նոյեմբեր 26-ի եռակողմ պայմանաւորուածութիւններու հետեւողական իրականացման կարեւորութիւնը:

Կարմիր Խաչի Տուեալներով 44-Օրեայ Պատերազմին Հետեւանքով 303 Անձ Հայաստանէն Անհետ Կորսուած Կը Համարուին

ՄԱԿ-ի Գլխաւոր վեհաժողովին կողմէ ընդունուած բանաձեւի համաձայն, 30 Օգոստոսը սահմանուած է Բռնի անհետացումներու գոհներու միջազգային օր: ՀՀ Մարդու իրաւունքներու պաշտպան Քրիսթինէ Գրիգորեանը օրուան առթիւ ուղերձ յղած է, որուն մէջ մասնաւորապէս ըստուած է.

«Մարդկանց բռնի անհետացումները մարդու իրաւունքների բազմակի եւ շարունակական խախտումներ են: Դրանք սկսուած են պետութեան ներկայացուցիչների եւ պաշտօնատար անձանց թոյլտուութեամբ կամ համաձայնութեամբ, որին յաջորդում է անհետացած անձի գտնուելու վայրի ժխտումը կամ թաքցնելը:

Մարդկանց բռնի անհետացումները ծայրայեղ ծանր ազդեցութիւն ունեն ինչպէս գոհների վրայ, ովքեր յաճախ են թարկում են խոշտանգումների եւ ապրում իրենց կեանքի համար մշտական վախի մէջ, այնպէս էլ նրանց ընտանիքների վրայ, ովքեր անտեղեակ են իրենց հարազատների ճակատագրից եւ ապրում են նրանց վերադարձի չփարատուող սպասումով:

Յաւալիօրէն ժամանակակից աշխարհում ընթացող հակամարտութիւնները բռնի անհետացումների յանցագործութեան համար «բարենպաստ» միջավայր են ստեղծել, եւ մենք, դժբախտաբար, մեր օրինակով գիտենք ու շարունակում ենք կրել 44-օրեայ պատերազմի ընթացքում ու դրանից յետոյ այս յանցագործութեան գոհների ու հարազատների ցանկ ու շարքը պայթարը:

Կարմիր Խաչի միջազգային կոմիտէի 2022 թ. Օգոստոսին ներկայացրած տուեալների համաձայն՝ 2020 թ. 44-օրեայ պատերազմի հե-

տեւանքով 303 անձ Հայաստանից դեռեւս անհետ կորած է համարում:

Ատրպէյճանական իշխանութիւնների կողմից գերիների ու անհետ կորած անձանց վերաբերեալ տեղեկութիւնների չտրամադրման կամ այդ տեղեկութիւնների աղճատման շարունակուող գործելակերպը ոչ այլ ինչ է, քան մարդու իրաւունքների հարցերն օգտագործել միջազգային մարդասիրական իրաւունքով արգելուած քաղաքական նպատակների համար:

Յաւալիօրէն բռնի անհետացումների դէպքերին միջազգային արձագանգման մեխանիզմներն այս օրերին դրսեւորում են իրենց արդիւնաւէտութեան պակասը, ինչն այս ուղղութեամբ բոլոր դերակատարների հետ միայն ակտիւ աշխատելու պատճառ է:

Սրա հետ մէկտեղ, պէտք է նկատել, որ միջազգային իրաւունքով նախատեսուած կանոնները կեանքի կոչելու համար պետութիւնները պէտք է ամրագրեն այդ կանոնները ներպետական օրէնսդրութեամբ եւ ձեռնարկեն անհրաժեշտ բոլոր քայլերը դրանց գործադրման համար: Ուստի, այս առումով Պաշտպանի աշխատակազմը պատրաստակամ է աշխատելու Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան հետ անհետ կորած անձանց ու նրանց հարազատների իրաւունքների ապահովման վերաբերեալ ներպետական օրէնսդրութեան ու ինստիտուցիոնալ շրջանակի բարելաւման ուղղութեամբ:

Պաշտպանի իրաւասութեան շրջանակում ձեռնարկելով բոլոր միջոցառումները անհետ կորած անձանց գտնելու եւ նրանց աջակցութիւն տրամադրելու հարցում՝ խստօրէն դատապարտում եմ բռնի

Ռուս Խաղաղապահները Տեղակայուած Են Նոր Երթուղիի Հատուածին Մէջ

Ռուս խաղաղապահները արդէն տեղակայուած են Ստեփանակերտ-Գորիս նոր երթուղիի 4,7 քիլոմետրնոց հատուածին մէջ: Այս մասին տեղեկացուց Արցախի Հանրապետութեան տարածքային կառավարման եւ ենթակառուցութեան նախարարի մամուլի խօսնակ Վիթորիա Պետրոսեանը: «Արցախը Հայաստանին կապող նոր երթուղիի ժամանակաւոր այդ հատուածը ամբողջութեամբ ասֆալթապատուած է: Այն պիտի գործէ նոյն տրամաբանութեամբ, ինչ Ստեփանակերտ-Գորիս-Բերձոր ճանապարհը: Նոր երթուղին արդէն կը գործէ մինչեւ Արցախը Հայաստանին կապող միջանցքի հիմնական ճանապարհահատուածի կառուցման աւարտը: Ներկայիս ռուս խաղաղապահները տեղակայուած են այնտեղ ու վերահսկողութիւն կ'իրականացնեն», ըսած է Վ. Պետրոսեանը:

Անոր հաւաստմամբ՝ ճանապարհը ամբողջ տարուան ընթացքին պիտի սպասարկուի համապատասխան մասնագէտներու կողմէ եւ, անկախ եղանակային պայմաններէն, երթեւեկութեան հետ խնդիր պիտի չառաջանայ:

Թուրքիան Հայաստանի Հետ Կարգաւորման Գործընթացը Կը Կապէ Հայ-Ատրպէյճանական Յարաբերութիւններուն Հետ. Թորոսեան

Ազգային Ժողովի «Քաղաքացիական Պայմանագիր» խմբակցութեան պատգամաւոր Արսէն Թորոսեանը անհրաժեշտ կը համարէ հայ-թրքական կարգաւորման հարցին չափաւոր լաւատեսութեամբ մօտենալ: «Արմենփրես»-ի հետ զրոյցին, պատասխանելով հարցին, թէ ինչպէ՞ս կը գնահատէ հայ-թրքական կարգաւորման ներկայիս գործընթացը, կը նկատէ՞ ինչ-որ յառաջընթաց, Արսէն Թորոսեանը պատասխանեց, որ այդ գործընթացին մէջ մեծ, «վերամպային» սպասումներ պէտք չէ ունենալ՝ հաշուի առնելով նաեւ հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման փորձը, որ տասնեակ տարիներ եղած է, բայց փաստացի չէ ստացուած:

«Վերջին շրջանում Թուրքիայի հնչող բարձր մակարդակի յայտարարութիւնները խօսում են այն մասին, որ հայ-թուրքական յարաբերութիւնները Թուրքիան ուղղակիօրէն կապում է հայ-ատրպէյճանական յարաբերութիւնների հետ: Նրանք, ճիշդ է, նշում են, որ առանց նախապայմանների եւ այլն, բայց այդ նախապայման բառը, կարծում եմ, մեր քաղաքական օրակարգում կամ խօսյալում շատ արհեստական է մտնել, այդ բառը այդքան էլ տեղին չէ»:

Պատգամաւորը նաեւ անդրադարձաւ ընդդիմախօսներու այն թեզին, թէ հայ-թրքական սահմանի բացումը աւելի շատ Թուրքիոյ ձեռնտու է քան Հայաստանին եւ, հետեւաբար, Հայաստանը պէտք է դէմ հանդէս գայ սահմանի բացման:

«Այդպէս չի, մեզ աւելի շատ է պէտք հայ-թուրքական սահմանի բացումը եւ, եթէ հակառակը լինէր, Թուրքիան վաղուց սահմանը կը անհետացման անխտիր բոլոր դէպքերը եւ կոչ անում միաւորել ջանքերը ու ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ բռնի անհե-

Պատգամաւոր Արսէն Թորոսեան

բացեր», ընդգծեց Թորոսեանը՝ յաւելելով, որ Թուրքիան ունի բազմաթիւ հարողակցական ուղղութիւններ եւ, եթէ Հայաստանի հետ սահմանը փակ մնայ, այդ երկիրը անկէ ոչինչ կը զգայ՝ ոչ տնտեսական, ոչ քաղաքական առումով:

Պատգամաւորին կարծիքով՝ Թուրքիոյ հետ սահմանին բացումը աւելի շատ Հայաստանին անհրաժեշտ է, հաշուի առնելով նաեւ աշխարհաքաղաքական ծանր իրավիճակը, երբ որեւէ աւելի ճանապարհը խիստ անհրաժեշտ է պետութեան կենսական խնդիրները լուծելու համար:

«Հիմա կանխատեսում են, որ աշխարհում անդամ թերքի ճգնաժամ է լինելու, եւ ոչ միայն ասում են այլ տեսում ենք, որ այդ անդամ թերքի ճգնաժամը կայ: Այսինքն՝ մեզ է անհրաժեշտ, որ հայ-թուրքական սահմանը բացուի եւ յարաբերութիւնները կարգաւորուեն», եզրափակեց Թորոսեան:

տացած անձանց գտնելու եւ վերջիններիս ու նրանց ընտանիքների իրաւունքների արդիւնաւէտ երաշխաւորման ուղղութեամբ»:

Արցախի Եւ Ատրպէյճանի Ներկայացուցիչները Բննարկած Են Սարսանգի Ջրամբարի Փոխշահաւէտ Օգտագործման Հարցը

Արցախի տեղեկատուական շտաբը անդրադարձած է Օգոստոս 22-ին ատրպէյճանական լրատուամիջոցներու հրատարակած տեղեկութիւններուն, որոնց համաձայն, Ատրպէյճանի «Մելիորացիա եւ ջրային տնտեսութիւն» ընկերութեան աշխատակիցները Արցախի Հանրապետութեան ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ այց կատարած են Սարսանգի ջրամբարը:

Տեղեկատուական շտաբէն կ'իրազեկեն, որ 2020 թուականի 44-օրեայ պատերազմէն յետոյ ստեղծուած իրավիճակին մէջ ջրային միջոցներու կառավարման եւ հանրութեան մատակարարուող խմելու ու ոռոգման ջուրերու անվ-

տանգութեան ապահովման նպատակով Արցախի մէջ տեղակայուած ուսական խաղաղապահ գորակազմի միջնորդութեամբ Արցախի Հանրապետութեան Ջրային կոմիտէի ներկայացուցիչները 2021 թուականէն կը շփուին ատրպէյճանական կողմին հետ եւ պարբերական այցեր կը կատարեն Ատրպէյճանի վերահսկողութեան տակ գտնուող հատուածներ՝ Հանրապետութեան շարք մը համայնքներուն (այդ շարքին՝ Ստեփանակերտին) մատակարարուող խմելու եւ ոռոգման ջուրերու օգտագործման շուրջ փոխադարձ պայմանաւորուածութիւններ ձեռք բերելու եւ խնդիրներու կարգաւորման համար:

Ձերբակալուած է Ջորավար Միքայէլ Արզումանեանը

Շարունակուած էջ 1-էն

անընդհատութիւնը, գործնականութիւնը, ներդաշնակ եւ լիարժէք հրամանատարութիւնը:

Մասնաւորապէս, զօրավար-լեյթենանթ Մ.Ա.-ն իր կողմէ արձակուած մարտական կարգադրութեամբ Շուշիի յարակից շրջաններու պաշտպանական բնագիծի չպահանջող հատուածին մէջ չէ յանձնարարած զօրք տեղակայել, չէ նշած հարեւաններուն խնդիրները, սահմանազատման գիծերը: Հոկտեմբեր 31-ին N ստորաբաժանման զբաղեցուցած բնագիծի աջակողմեան տեղամասին մէջ, ինչպէս նաեւ Շուշի-Լիսազոր մայրուղիի հատուածին մէջ անհրաժեշտ պաշտպանութիւն չէ կազմակերպած, այն պայմաններուն մէջ, երբ Հոկտեմբեր 27-էն իր ենթակայութեան վակ ունեցած է Շուշիի ուղղութեամբ գտնուող N զօրամասի հենքի վրայ կազմաւորուած 95 զինուորներէ բաղկացած յատուկ հրաձգային վաշտը, Հոկտեմբեր 27-էն եւ 28-էն՝ իրենց պաշտպանութեան տեղամասէն դուրս եկած՝ համապատասխանաբար N զօրամասի երկու առանձին գումարտակները՝ բաղկացած ընդհանուր 365 զինուորէ, որոնք տուեալ ժամանակահատուածին ներգրաւուած չեն եղած մարտական խնդիրներու կատարման:

Բացի անկէ, մինչեւ 2020 թուականի Նոյեմբեր 6-ը ներառեալ Մ.Ա.-ն իր կողմէ ստորագրուած ամփոփագրերուն մէջ իրադրութիւնը ներկայացնելով նշած է, որ կը շարունակէ խնդիրը կատարել, այդ շարքին՝ Շուշի քաղաքին ուղղութեամբ, իրադրութիւնը ներկայացուցած է վերահսկելի, այն

պայմաններուն մէջ, որ 2020 թուականի Նոյեմբեր 5-ին հակառակորդին խուճրէրը յաջողած են ներթափանցել Շուշի քաղաք: Վերջինիս որոշմամբ Շուշի քաղաքի եւ յարակից շրջաններու պաշտպանողական գործողութեան մէջ նշուած ստորաբաժանումները ներգրաւուած են ժամանակավրէպ, մասնաւորապէս՝ Նոյեմբեր 5-ին N զօրամասի մէջ հրաձգային գումարտակը տեղակայուած է Շուշի-Քարինտակ խաչմերուկէն մինչեւ «Իսահակի Աղբիւր» կոչուող տեղամասի սկզբնամաս՝ կամարի մօտակայք, սակայն մինչ այդ հակառակորդին ստորաբաժանումները արդէն իսկ հսկողութեան տակ վերցուած են Քարինտակ բնակավայրը, Շուշի-Լիսազոր մայրուղիի «Ջառուլի» կոչուող տեղամասի հատուածը, եւ «Իսահակի Աղբիւր» կոչուող տեղամասին խորքը ինկած հատուածները, որպիսի պայմաններու մէջ գումարտակի անձնակազմը չէ հասցուցած կազմակերպել կայուն պաշտպանութիւն, տուեալ ուղղութիւն տեղափոխուելով՝ անմիջապէս յայտնուած է շրջափակման վտանգի տակ եւ պաշտպանութեան փոխարէն անցած է ինքնապաշտպանութեան՝ կրելով զոհեր եւ վիրաւորներ, մինչդեռ նշուած ստորաբաժանումը Նոյեմբեր 1-էն պատրաստ եղած է ներգրաւուելու մարտական գործողութիւններուն:

Բացի անկէ՝ Շուշիի պաշտպանողական գործողութեան մէջ չեն կիրառուած 2020 թուականի Հոկտեմբեր 15-էն մարտական գործողութիւններուն մէջ ներգրաւուելու պատրաստ երկու առանձին մոթոհրաձգային բուկերու գումարտակները՝ իւրաքանչիւրը բաղկացած 250 զինուորէ, իսկ Հոկտեմ-

Ատրպէյճանի Դիւանագիտական Պարտութիւնները

Շարունակուած էջ 1-էն

գետները: Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի ներկայացուցիչները մերժած են գրաւեալ Շուշի քաղաքը այցելելու հրաւերը: Այսինքն արտաքին քաղաքականութեան հարցերով օգնական Դիքսթը Գաճիելը համաժողովի իսկ բեմէն յայտարարած է, որ Ատրպէյճանի մէջ ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսայի դեսպանները բացայայտ անտեսած են Ատրպէյճանի կառավարութեան՝ Շուշի այցելելու հրաւերը: Գաճիելը այդ հրաւերի մերժումը գնահատած էր որպէս Միացեալ Նահանգներու եւ Ֆրանսայի կողմէ Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան չճանաչում:

Միջազգային յարաբերութիւններուն մէջ կան բազմաթիւ

օրինակներ, երբ պետութիւններ ճանչնալով հանդերձ մէկ այլ երկրի հողային ամբողջականութիւնը, վիճելի կը նկատեն այդ երկրի որոշ տարածքներու պարագան: Աշխարհի բոլոր երկիրները կ'ընդունին Ռուսաստանի հողային ամբողջականութիւնը, սակայն անոնցմէ շատեր կը մերժեն ճանչնալ Խրիմի կցումը:

Միջազգային հանրութիւնը նոյն սկզբունքը պէտք է գործադրէ Արցախի բռնագրաւուած տարածքներուն նկատմամբ ու հետեւելով Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի օրինակին, մերժէ մասնակցիլ Ատրպէյճանի նմանատիպ «սադրիչ համաժողովներուն»:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Կարօ Փայլանը Իր Դէմ Մահափորձին Հետ

Շարունակուած էջ 1-էն

Միւս կողմէ Թուրքիոյ մէջ խումբ մը մտաւորականներ համատեղ յայտարարութիւն տարածած են՝ թրքական իշխանութիւններուն յորդորելով քայլերու ձեռնարկելու բացառապէս Թուրքիոյ խորհրդարանի հայազգի պատգամաւոր Կարօ Փայլանի դէմ մահափորձի ծրագիրը:

Շաբաթներ առաջ Թուրք փաստաբան Մեհմետ Սինան Ինճէն իր ընկերային հաշիւներէն մէկուն մէջ գրած էր, որ Թուրքիոյ յատուկ ջոկատային ուժերու նախկին գնդապետներէն մէկը 2016 թուականին Փայլանի սպանութեան ծրագիրը ունեցած է, որ, սակայն, չէ իրագործուած: Հայազգի պատգամաւորը յանցագործութեան մասին հաղորդում ներկայացուցած է Անգարայի Գլխաւոր Դատախազութիւն, բայց պատկան մարմինները դեռ ընթացք չեն տուած գործին:

Փայլանի հաղորդումէն յետոյ Ինճէն հերթական հրատարակումը կատարած է Թուրքիոյ մէջ՝ արեւելով, որ «պատգամաւորը մէջլիսին մէջ երկու անգամ թիրախին եղած է, սակայն հրաժարած են սպանելէ զայն, որպէսզի հերոս չդառնայ»: Փայլանին աջակցող յայտարարու-

թիւնը ստորագրած 424 հոգին, այդ շարքին՝ գրողներ, լրագրողներ, արուեստագէտներ ու քաղաքական գործիչներ, իշխանութիւններուն կողմէն ըրած են գործի անցնելու «խորքային պետութեան եւ մաֆիայի ուժերու դէմ»:

- Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ իմ դէմ ծրագրուած եւ բացառապէս սպանութեան շրջանակին մէջ հետաքննած էք, թէ տուեալ անձը որմէ ձեռք բերած է գէնքը:

- Հասած էք տեսախցիկի այն տեսարաններուն, որ Մեհմետ Սինան Ինճէն կ'ըսէր. «Քալելու ժամանակ մեր աչքին առջեւ առած ենք»:

Կարօ Փայլան յանցագործութեան մասին հաղորդում ներկայացուցած էր Անգարայի Գլխաւոր դատախազութիւն:

Հաղորդումը կապուած է փաստաբան Մեհմետ Սինան Ինճէի պնդման հետ, ըստ որուն՝ 2016 թուականին Փայլանի դէմ սպանութեան ծրագիր մշակուած էր:

Փաստաբան Մեհմետ Սինան Ինճէն ինսթակրամի իր էջով կատարուած գրառումներու մէջ նշած էր, որ պէտք է գէնք տարուէր Թուրքիոյ խորհրդարան եւ սպաննել Կարօ Փայլանը:

բեր 20-էն՝ շուրջ 150 զինուորէ բաղկացած ստորաբաժանումներ, այսինքն՝ ընդհանուր 650 զինուորէ բաղկացած կանոնաւոր բանակի ստորաբաժանումներ:

Բացի այդ, Մ.Ա.-ի կողմէ խախտուած են զօրքերուն միանձնեայ ղեկավարման, ենթականերուն առաջադրուած խնդիրներու կատարման եղանակներու որոշման նախաձեռնողականութեան տրամադրմամբ կեդրոնացուած կառավարման սկզբունքները. Շուշիի ուղղութեամբ գործող զօրքերու ղեկավարները իրադարձութիւններու անընդհատ փոփոխման պայմաններուն մէջ չեն հասցուցած ուսումնասիրել իւրաքանչիւր ստորաբաժանումները եւ անոնց տեղակայման վայրերը, կիրառել գանոնք ըստ անհրաժեշտութեան, ապահովել Շուշիի ուղղութեամբ գործող կանոնաւոր բանակի ստորաբաժանումներուն եւ աշխարհագործիչներին անհրաժեշտ համագործակցութիւնը, պաշտպանութեան շարք մը տեղամասերու մէջ՝

Շուշի-Ստեփանակերտ մայրուղիին վրայ գտնուող լցակայանի խաչմերուկին մօտակայքը, տուեալ խաչմերուկին մինչեւ Շուշի-Քարինտակ խաչմերուկ ինկած հատուածին մէջ, ստորաբաժանումներ չեն տեղակայուած («Իսահակի Աղբիւր» կոչուող տեղամասի ձորերուն եւ բարձունքներուն հատուածով հակառակորդը շրջանցած է իւրային ստորաբաժանումները եւ շրջափակման մէջ վերցուցած է Շուշի քաղաքը):

2022 թուականի Օգոստոս 30-ին Մ.Ա.-ին մեղադրանք առաջադրուած է 2003 թուականի Ապրիլ 18-ին ընդունուած ՀՀ Քրէական Օրէնսգիրքի 375-րդ յօդուածի 3-րդ մասով (կը համապատասխանէ ՀՀ գործող Քրէական Օրէնսգիրքի 550-րդ յօդուածի 3-րդ մասին, այն է՝ զինուորական պաշտօնէական անփութութիւն): Ազատութեան մէջ՝ գտնուող մեղադրեալ Մ.Ա.-ի նկատմամբ կալանաւորումը որպէս խափանման միջոց ընտրելու անհրաժեշտութեամբ պայ

Former Commander of Artsakh's Defense Army Arrested for Negligent Conduct During the Defense of Shushi

As a result of large-scale investigative and procedural actions carried out by the Main Military Investigation Department of the Investigative Committee of the Republic of Armenia, it was established that Lieutenant General Mikayel Arzumanyan during the war unleashed by the military-political leadership of Azerbaijan against the Republic of Artsakh, in the conditions of the declared martial law, from October 30 to November 9, 2020, during the organization of the defense of the city of Shushi and adjacent areas, showed a negligent attitude to his official duties, carrying out them improperly, which,

through negligence, entailed grave consequences. This was reported by the press service of the Investigative Committee of Armenia.

In particular, according to the source, as a result of the negligent actions of Mikayel Arzumanyan, the enemy armed forces completely took control of the city of Shushi and its adjacent areas, units of the Artsakh Defense Army suffered losses, and a number of defenders were injured.

"Since October 30, 2020, during the organization of the defensive operation of the city of Shushi and the surrounding regions, Lieutenant General Arzumanyan did not ensure the

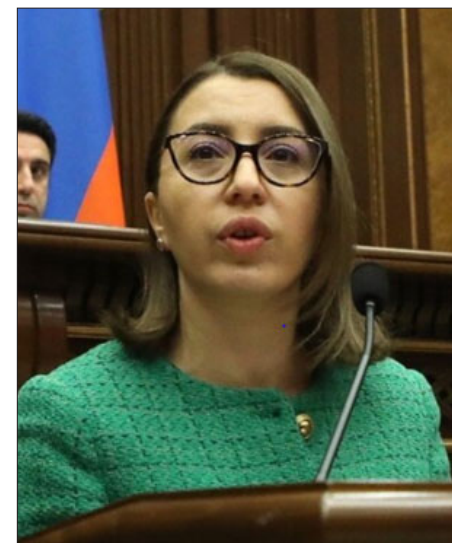
effective use of the combat capabilities of the troops (forces) and the successful completion of the assigned tasks on time, did not control the implementation of the assigned tasks and did not provide the necessary assistance, did not show firmness and determination in the implementation of the decisions made, did not react flexibly and promptly to changes in the situation, etc.

Arzumanyan was charged in accordance with article 3, part 375 of the RA Criminal Code (on official military negligence), adopted in April 2003.

Arrest was chosen as a preventive measure. The investigation continues.

Earlier ArmInfo reported that, Lieutenant General Mikayel Arzumanyan submitted an application for dismissal from the post of Minister of Defense of the Republic of Artsakh - Commander of the Defense Army on September 11, 2021. He was appointed to the post of commander of the Artsakh Defense Army on October 27, 2020, during the 44-day war, replacing the wounded Jalal Harutyunyan in this post. At the same time, Arzumanyan was awarded the military rank of lieutenant general. After the dismissal of the commander of the Artsakh Autonomous Region, Arzumanyan was appointed chief adviser to Arayik Harutyunyan.

Hundreds Of Armenians Still Missing After 2020 Karabakh War

YEREVAN -- More than 300 Armenian soldiers and civilians remain unaccounted for after the war in Nagorno-Karabakh, Armenia's human rights ombudswoman, Kristine Grigorian, said on Tuesday.

"According to data presented by the International Committee of the Red Cross in August 2022, 303 persons are still considered missing as a result of the 44-day war in 2020," Grigorian said in a statement marking the International Day of the Disappeared.

Continued on page 4

French, US Ambassadors Decline Azerbaijani Government's Invitation to Attend Diplomatic Conclave in Shushi

SHUSHI -- The Ambassadors of France and the United States to Azerbaijan have ignored the invitation of the Azerbaijani government to visit Shushi, Hikmet Hajiyev, assistant to the president of Azerbaijan, said on Saturday in an angry tone, the Azerbaijani media report.

"Today the Ambassadors of France and the United States are not in Shushi. They have demonstratively ignored the invitation of the Azerbaijani government", he said.

"We cannot understand the reason for their non-participation here. Truly, the city of Shusha does not need the participation of these countries. They may come or may not. It means we will not invite them from now on," Hajiyev stated.

Hajiyev then criticized the OSCE Minsk Group, of which the U.S. and France are co-chairs along with Russia, of achieving little in the past twenty years to resolve the Karabakh conflict.

"We accept this as a disrespectful attitude towards our territorial integrity. Because, according to those countries, the conflict is not over yet," said Hajiyev.

Hajiyev said France and the USA, "had no stake in the settlement of the

conflict".

"They wasted thirty years of our time. By not participating in this trip, they once again showed disdain," the Azerbaijani official added.

This is not the first time that the ambassadors of France and the USA in Azerbaijan refused to visit Shushi.

They backed out of participating in similar events held in July 2021 in Fizuli (ed. Varanda) and Shushi. The Russian ambassador also was a no-show.

The Azerbaijani media, at the time, accused the three superpowers of adopting a "pro-Armenian" position.

Armenia welcomed French, US non-visit to Shushi.

Armenia "highly appreciates the position of those countries which, having a deep understanding of the conflict, refused to participate" in an Azerbaijani conference over the weekend in the key Karabakh city of Shushi, a spokesperson for Armenia's Foreign Ministry said Tuesday.

"We reiterate our position regarding the inadmissibility of unilateral visits to the territory of Nagorno-Karabakh," Vahan Hunanyan said in comments provided to the Armenpress news agency.

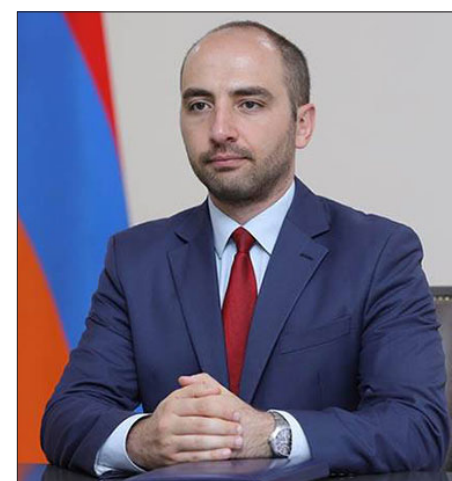
Armenia Remains Committed to Minsk Group Mediation for Karabakh Conflict

YEREVAN — The Armenian government reaffirmed support for the OSCE Minsk Group on Friday in response to Azerbaijani criticism of apparent U.S. plans to continue using that mediation format for a resolution of the Nagorno-Karabakh conflict.

"The co-chairs of the OSCE Minsk Group have an international mandate to assist in a lasting and comprehensive resolution of the Nagorno-Karabakh conflict, and nobody has invalidated this mandate," Vahan Hunanyan, the Armenian Foreign Ministry spokesman, told RFE/RL's Armenian Service.

A senior American diplomat, Philip Reeker, was appointed on Wednesday as the new U.S. co-chair of the group that has long been led by the United States, Russia and France. U.S. Secretary of State Antony Blinken said that in his new capacity Reeker will strive for "direct dialogue between Armenia and Azerbaijan" aimed at a "long-term political settlement to the Nagorno-Karabakh conflict."

The Azerbaijani Foreign Ministry denounced Blinken's statement, saying that the U.S. risks being left out of the Armenian-Azerbaijani peace process with its attempts to "revive" the

group. It again claimed that Azerbaijan's victory in the 2020 war with Armenia put an end to the Karabakh conflict.

Commenting on the Azerbaijani criticism, a U.S. State Department spokesman, Vedant Patel, underlined later on Thursday Washington's "commitment to facilitating peace in the South Caucasus."

"As a country, we are committed to facilitating direct dialogue between Azerbaijan and Armenia bilaterally, multilaterally, and in cooperation with likeminded partners to achieve a comprehensive peace settlement between the two countries," Patel told a news briefing in Washington.

U.S. Appoints New Minsk Group Co-Chair

WASHINGTON, DC — US Secretary of State Antony Blinken has appointed Ambassador Philip T. Reeker as Senior Advisor for Caucasus Negotiations. In this capacity, Ambassador Reeker will serve as U.S. OSCE Minsk Group Co-Chair and lead negotiator for the U.S. delegation to the Geneva International Discussions during this critical period.

Ambassador Reeker brings extensive experience in Europe and international organizations. He served most recently at the Embassy of the United States of America in the United Kingdom as Chargé d'Affaires to the Court of St. James's. From March 2019 to August 2021, Ambassador Reeker was Acting Assistant Secretary of State for European and Eurasian Affairs. Prior to heading the Bureau, Ambassador Reeker was Civilian Deputy and Policy Advisor to the Commander of U.S. European Command in Stuttgart, Germany. He served earlier as United States Consul General in Milan, covering northern Italy, and was Deputy Assistant Secretary of State focused on the Balkans, Central Europe, and Holocaust Issues. From 2008-2011 he was U.S. Ambassador to North Macedonia.

"The United States is committed to helping Armenia and Azerbaijan negotiate a long-term political settlement to the Nagorno-Karabakh conflict. Ambassador Reeker will engage bilaterally, with like-minded partners such as the European Union, and through his role as an OSCE Minsk Group Co-Chair, to facilitate direct dialogue between Armenia and Azerbaijan. Ambassador Reeker's appointment at this time reaffirms the importance the United States places in the Geneva International Discussions on Georgia," Secretary Blinken said in a statement.

Azerbaijani and Nagorno-Karabakh Representatives Discuss Use of Water From Sarsang Reservoir

STEPANAKERT — Commenting on media reports about Azerbaijani Land Reclamation and Water Economy Company representatives visit to the Sarsang water reservoir in Nagorno-Karabakh and the concerns the visit has raised among the Armenian population of Nagorno-Karabakh, the Artsakh (Nagorno-Karabakh) Information Center confirmed that visit took place on 22nd of August.

It said also that after the 44-day war in 2020, in order to manage water resources and ensure the safety of drinking and irrigation water, representatives of the Nagorno-Karabakh Water Committee have been in contact with the Azerbaijani side since 2021 through the mediation of Russian peacekeepers and periodically visited Azerbaijani-controlled areas to reach mutual agreements on the use of drinking and irrigation water and solve the problems of a number of communities in Artsakh, including its capital Stepanakert.

"The latest meeting was to discuss the mutually beneficial use of Sarsang water. Opinions were exchanged on possible options for the rational use of water resources, taking into account Artsakh's control over the Sarsang reservoir and Azerbaijan's control over the irrigation system," the Information Center said.

It said also that discussions will continue and the decisions will be made taking into account the interests of the Republic of Artsakh, based on its needs of power generation and irrigation, as well as the needs for drinking and irrigation water in other parts of Nagorno-Karabakh.

The Information Center said also that the Artsakh authorities do not seek to hide anything from the people being guided exclusively by the interests of Artsakh and its people, taking in the current situation all possible measures to improve the level of state and public security, neutralize everything that creates tension.

424 Turkish Intellectuals Call on the Government to Reveal the Assassination Plot Against Garo Paylan

ANKARA -- 424 Turkish intellectuals have called on the state the government to reveal the planned assassination attempt against MP Garo Paylan in 2016, which never was implemented.

"We call on the political rulership, all of the political structures, whole Turkey to take action against the deep state and mafia powers," read their statement.

"What reinforces the recklessness of these dark forces is their confidence that they will not be subject to criminal sanctions, even if they threaten everyone. This confidence is fueled by the current political climate. This atmosphere must be changed immediately," the statement said.

Earlier this month, Mehmet Sinan Ince, one of the former lawyers of mafia boss Alaattin Çakici, alleged that a shady former soldier sought over the assassination of intellectual Necip Habletmitoglu had plans to assassinate Paylan in the parliament in 2016.

Ince alleged that the assassination plan was aborted at the last minute.

Following Ince's remarks, Paylan filed a criminal complaint at the prosecutor's office, saying that authorities have not yet taken any action with regards to the revelation of the assassination plot.

In a joint statement released on Aug. 24, some 424 intellectuals expressed their support for Paylan, urging the "political rulership to take responsibility" and act on the claims. The intellectuals recalled that Ince had

threatened Paylan after the deputy filed a criminal complaint with regards to the issue.

"We are facing an unprecedented disclosure. The dimensions of the gang and mafia formation in the state are no longer disguisable," the intellectuals said.

"The person who disclosed the assassination plot later threatened Garo Paylan for filing a criminal complaint with regards to the incident and said: 'We followed you twice. We could have done it we wanted to (assassinate).' This threat is unbelievable. Members of a gang are saying that they followed a deputy twice and that they gave up on the assassination for him not to be a hero, and still they can wander around in a free way, without being arrested, without facing an investigation," the statement read.

Armenian Government Raises Pensions

YEREVAN — Armenian Minister of Labor and Social Affairs Narek Mkrtychyan unveiled today a government plan that proposes to raise pensions and allowances from September 1, which is designed to mitigate the impact of higher-than-projected inflation in the country. The decision will benefit around 500,000 Armenians aged 65 and older.

The size of the basic labor pension is proposed to raise from 18,000 drams to 21,000 drams, military pension – from 18,000 drams to 20,000 drams, the minimum pension – from 26,600 drams to 30,500 drams.

The disability pension for the conscripts is proposed to raise from 43,000 drams to 45,000 drams for the first group, from 33,000 drams to

35,000 drams for the second group and from 30,000 drams to 32,000 drams for the third group.

The military pension for the families of the deceased conscripts and those who lost their only breadwinner is to be increased from 30,000 drams to 32,000 drams.

As a result of these changes, the average size of pensions will increase by 3,100 drams to 44,300 drams, and military pensions by 5,500 drams to 82,750 drams.

The plan also suggests raising the amount of benefits for age, disability and loss of breadwinner from 28,600 to 32,500 drams. Benefits for children with disabilities are to be raised to 39,000 drams from 37,000 drams.

New Opportunity for Armenian Companies: BAJ Accelerator Launches 9th Cohort to Accelerate the Growth of Startups

BAJ Accelerator Program 9th Cohort September 18-23, 2022

Orion Worldwide Innovations and BAJ Accelerator, a startup growth and ecosystem acceleration hub, will host the 9th cohort of startup growth acceleration program on September 18-23, 2022. 94 startups participated in the previous 8 cohorts, of which 53 were Armenian (operating in Armenia or other countries). For participation in the program, startups can apply until September 8 by filling out the application form.

BAJ Accelerator brings fast-paced drive with the unique vision of “Less Talk, More Deals” slogan. As a result of the program, Armenian startups raised more than \$27M of investments last year.

Several participants of the previous May 2022 cohort: HiHub, Lucky Carrot, Text'nPayMe, Manot and Epicured have successfully completed the acceleration program and are already in the active phase of attracting investments.

“Orion is the leading founding partner of BAJ Accelerator, a New York based entity that connects the Armenian startup ecosystem with the capital of the world: New York. At present, work is being done to invest around \$50M. Participating in the accelerator program starting in September will give startups the opportunity to address gaps, develop skills, and prepare to pitch to the world’s largest venture capital firms, investors, angel investors, and multifamily offices,” said Emma Arakelyan, CEO & Founder of Orion Worldwide Innovations and Co-Founding Partner of BAJ Accelerator.

BAJ Accelerator is a growth stage accelerator and is for startups at the Pre-Seed to Series A+ levels. BAJ Accelerator is the first one in the world that accelerates technology development, and matures the startups by making them subject to investments.

Concert of Armenian Music In the Danieli Hotel in Venice

On August 23, the Padus-Araxes cultural association organized a concert of Armenian music in the renowned DANIELI Hotel in Venice.

The audience was comprised primarily of students and teachers participating in the intensive summer Armenian course sponsored by Padus-Araxes.

The trio of musicians, Aram Ipekjdjian (from Austria/Italy) playing the duduk and the shvi, Alessandro Ferrarese (Italy) playing the piano and salterio, and Burag Mesrobian (Austria) playing the dhol. The program consisted of both spiritual and folk melodies, all of which were warmly applauded by the attendees.

At the end of the concert H.E. Monsignor Levon Zekiyian expressed his profound gratitude to the performers and the administration of the pala-

tial DANIELI Hotel for making this exceptional event possible – all within the framework of the celebration of the bicentennial of the founding of this historical hotel in 1822.

The DANIELI is one of the oldest continually operating luxury hotels in the world; and this was the first time ever that Armenian music rang out in its august hall. The Director of the institution, Mr. Claudio Staderini, expressed his hope that it might be possible to organize similar cultural soirées in the future. It is noteworthy that this hotel once hosted the famous Armenian engineer, Andon Sourian, as well as serving as residence of the Shahrmanians, one of the wealthiest of Armenian families of the 18th/19th centuries, who were great benefactors of the Mekhitarist Fathers of the Monastery of San Lazzaro.

India-Armenia Conference Held in Bangalore

India-Armenia Conference: Promoting Investment and Growth was held recently in the Indian city of Bangalore.

The conference has been organized by the Embassy of Armenia in India and the Indian Economic Trade Organization, the Armenian Foreign Ministry said.

The event was attended by around 70 participants representing public, business, educational and healthcare sectors of the state of Karnataka.

The conference participants discussed with the Ambassador of Armenia the issues and prospects of the bilateral economic cooperation, presented several interesting proposals aimed at jointly implementing them.

In his remarks the Armenian Ambassador talked about the historical roots of the traditional bilateral political relations and praised the positive environment there formed over the recent years, adding that the mutual visits of the foreign ministers of Armenia and India have greatly contributed to it.

Ambassador Yuri Babakhanyan stressed the need for making all efforts to raise mutual recognition and trust between different Armenian and Indian companies. He called on the conference participants to actively participate in exhibitions and conferences in Armenia.

Memorandum of Understanding was signed at the end of the conference.

COAF & Embassy of Japan Launch Public Transportation Upgrade in Lori Region

YEREVAN — The Children of Armenia Fund (COAF) and the Embassy of Japan in Armenia celebrate the inauguration of a new bus service as part of a larger initiative, designed to improve rural public transportation in Armenia’s Lori region. This collaboration will expand the region’s transit system and upgrade it with four key objectives in mind: ensuring public transport is accessible to all, including people with disabilities; boosting the quality of transport services to better match passengers’ needs; reinvigorating intraregional mobility; and improving environmental compatibility.

Earlier this year, COAF and the Japanese Embassy in Armenia signed a

grant agreement, channeling over US\$90,000 into the modernization of Lori’s transit system. Within the scope of the initiative, COAF purchased a new, state-of-the-art bus, making travel accessible to everyone crossing the region, including the elderly and those with disabilities. The new service will operate at higher frequencies, connecting seven rural communities, with integrated stops at the COAF SMART Center in Debet village and the forthcoming Dsegh Health Center.

To offer passengers easily identifiable stops equipped with necessary travel information, COAF will build four shel-

Continued on page 4

Dr. Rebecca Jinks to Speak at Fresno State on September 15

FRESNO -- Dr. Rebecca Jinks will present an in-person lecture entitled “‘And My Mother Gave Me Away’: Armenian Women Survivors’ Stories of ‘Absorption’ and Reintegration During and After Genocide” at 7:00PM on Thursday, September 15, 2022, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, Room 191, on the Fresno State campus. The presentation is part of the Fall Lecture Series of the Armenian Studies Program and is supported by the Gladys Z. Ashjian Memorial Fund.

This lecture will discuss the experiences of Armenian women who were “absorbed” into Turkish, Kurdish, and Arab households during the Genocide of 1915, and who then escaped or were rescued after the Armistice and returned to the Armenian community. In the last ten years, scholars have begun to focus on this topic, and we now know much more about the forced conversion process, Armenian and international humanitarian relief efforts, and Armenian community responses.

But in order to truly understand the genocidal impact of “absorption,” religious conversion, and erasure of identity, the difficult decisions Armenian women made, and the lingering impacts on individuals and community during the process of reintegration, we need survivors’ stories. While fragmented, full of silences, and mediated by the passage of time, these stories allow us to reorient, and to consider not just what was done to these women, but how they experienced, fought, and accommodated the uncertainties, dislocations, violence, and losses. Historians have traditionally been wary of including Armenian survivors’ stories in their work, partly because of Turkish denial, but this project seeks to place them front and center, and to listen to their silences as well as their words.

In this lecture Dr. Jinks will explore some such stories, and she would be particularly interested to hear in the Q&A and after from any audience members who are able to share family histories or passed-down stories of “absorption” and reintegration.

Dr. Rebecca Jinks is a historian

of comparative genocide and humanitarianism at Royal Holloway, University of London. During her Ph.D., she won the first Raphael Lemkin Scholarship to the Armenian Genocide Museum-Institute (Yerevan), and began researching international humanitarian responses to “absorbed” Armenian women, especially those who had been tattooed on their faces and bodies according to Bedouin custom. This research was published as “Marks Hard to Erase” in the *American Historical Review* (2018). Her current AHRC-funded research project, “Genocidal Captivity,” reorients and broadens this work to explore the experiences of Armenian and Yazidi women survivors of “absorption” and sexual slavery, and community and humanitarian responses in the aftermath. The project will result in a book and through interviews, collaboration with NGOs and a photojournalist, and an exhibition, the project also seeks to develop new, ethical ways of representing these experiences.

The lecture is free and open to the public. Parking is available in Fresno State Lots P6 and P5, near the University Business Center, Fresno State. Parking permits are required and a free parking code is available through the Armenian Studies Program.

For more information about the lecture please contact the Armenian Studies Program at 278-2669, visit our website at www.fresnostate.edu/armenianstudies or visit our Facebook page at @ArmenianStudiesFresnoState.

Hundreds Of Armenians Still Missing

Continued from page 1

The figure presumably includes ethnic Armenian residents of Karabakh. About two dozen local civilians were listed as missing as of September 2021. According to the authorities in Stepanakert, most of them lived in Karabakh towns and villages captured by Azerbaijani forces during the six-week hostilities stopped by a Russian-brokered ceasefire in November 2020.

“The lack of cooperation by Azerbaijani authorities makes it impossible to accurately estimate the number of missing persons, obtain credible information about their fate or whereabouts, and ascertain whether they are still alive,” read a separate statement released by the Armenian Foreign Ministry on the occasion.

Grigorian similarly accused Baku

of providing “distorted or no information at all on the prisoners of war, civilian captives, and missing persons” in breach of international humanitarian law.

Armenian soldiers are thought to make up a majority of the missing persons. Baku has acknowledged holding only 39 prisoners of war and civilian captives.

Human rights lawyers in Yerevan say they have documentary evidence suggesting that at least 80 other Armenians were also captured during the war. The Foreign Ministry statement described the Armenian prisoners as hostages.

According to the International Committee of the Red Cross, as many as 4,900 people from both conflicting sides have been missing since the start of the first Armenian-Azerbaijani war in 1991.

Prof. Nina G. Garsoian, 1923-2022: A Pioneering Scholar and Mentor

NAASR joins with a community of scholars and friends around the world who mourn the passing of one of the titans of the field of Armenian Studies: Prof. Nina G. Garsoian 1923-2022). No short overview can do justice to Prof. Garsoian’s enormous contributions as a researcher, teacher, mentor, and exemplar.

For much of the latter half of the 20th century and into the 21st, Garsoian helped to shape the study of Armenian history and the development of Armenian Studies as a whole, trained many scholars who have gone on to make significant contributions to the field, and wrote foundational works of scholarship.

A NAASR member for more than 60 years and a longtime member of its Academic Advisory Committee, Garsoian was, along with Prof. Richard Hovannisian, given the NAASR Founders’ Award for Outstanding Contributions to the Field of Armenian Studies on the occasion of the organization’s 60th anniversary, celebrated in 2016. At that time, Hovannisian remarked that “Nina Garsoian is, for me, a role model ... She is truly a pioneer.” Garsoian herself, in an inspiring recorded message shown at the celebration, commenting both on NAASR and the field of Armenian Studies, declared that “We were there at the beginning, this is not even the middle, and we hope it will go on for a long time to come.”

Nina G. Garsoian was Gevork M. Avedissian Professor Emerita of Armenian History and Civilization at Columbia University. She was born in Paris to Armenian émigrés from Russia and arrived with her family in New York in 1933. She received her BA

from Bryn Mawr College 1943, and her MA and PhD from Columbia University in 1946 and 1958 in Byzantine, Near Eastern and Armenian History. According to a report published in 1958 by Dr. Armen Jerejian, then the head of Armenian Studies at Columbia, Garsoian’s doctoral work on the Paulician heresy was “the first time that such a scholarly work based on Armenian sources was accepted as a doctoral dissertation” by Columbia University.

In 1962, Garsoian began teaching at Columbia on a visiting basis. In 1965 Garsoian was made assistant professor and NAASR’s decade-long support of the Armenian Studies program at Columbia began, followed by additional support from the Armenian General Benevolent Union (AGBU), thus allowing the Armenian program to exist on a full-time basis and to become a training ground for a new generation of scholars. In 1969 she was named full professor, and in 1973 Garsoian became the chair of the Department of Middle Eastern Languages and Cultures. She was appointed as the initial holder of the chair in Armenian History and Civilization at Columbia upon its establishment in 1979 and held the position until her retirement in 1993.

Professor Garsoian also taught at Smith College and served as the first female dean of the Graduate School at Princeton University (1977-79) and a trustee of the Ford Foundation. She was a long-serving director of the *Revue des Études Arméniennes* in Paris and was a co-editor of the *Encyclopedia of the Middle Ages*. She was also a fellow of the Medieval Academy of America and a corresponding fellow of the British Academy.

COAF & Embassy of Japan

Continued from page 3

ters and two bus signs in communities located along the Dsegh-Vanadzor route starting this month. These efforts complement a previous project implemented by COAF, whereby the organization established a new, fully-equipped bus stop within the scope of its SMART Village initiative implemented in Lori’s Debet village.

Alongside infrastructure modernization, COAF will promote the use of digital technology to increase access to public transportation. This will include launching an app to provide real-time travel information and a cashless pay-

ment option. Residents will also be provided with reloadable bus cards to facilitate travel.

The event takes place at the COAF SMART Center in Debet, Lori, featuring opening remarks by the Japanese Ambassador to Armenia H.E. Mr. Masanori Fukushima, the Deputy Governor of Lori Province Hovhannes Avetisyan, and COAF Managing Director Korioun Khatchadourian. During the ceremony, attendees are taken on an inaugural bus ride to the Debet Municipality where COAF will hand over the bus to the “Pambak Communal” community-serving non-profit organization.

ԷՋԵՐ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԸՆ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ՅԻՒՄԻԱԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ 1896-1920

Թուրքիոյ մէջ տիրող տնտեսական գրկանքները, կեանքի անպահովութիւնը, կառավարական հարստահարութիւններն ու հալածանքները դար մը առաջ հարկադրեցին, որ երկրի այդ շինարար տարրը լքէ իր հայրենի օճախը եւ իր բախտը փնտռէ օտար երկիրներու մէջ:

1896ի զանգուածային ջարդը, որուն պարբերաբար հետեւեցան ուրիշներ ալ, նոր զարկ տուին արտագաղթին: Ամերիկան դարձաւ Աւետեաց Երկիրը, ուր կը դիմէին խումբ առ խումբ՝ Հայաստանի գանազան գաւառներէն երիտասարդներ, իրենց բազուկը վարձու տալու օտար դրամատիրութեան եւ միւս կողմէ՝ Հայաստանը պարպելով աշխատունակ եւ շինարար բազուկներէ:

Թուրք իշխանութիւնները ո՛չ միայն չէին հակառակէր այդ շարժման, այլ եւ կը քաջալերէին զայն, նախ՝ Հայաստանը պարպուած տեսնելու համար կենսունակ հայ տարրերէ եւ ապա՝ տեղ բանալու համար Մակեդոնիայէն կամ Կովկասէն Թուրքիա բերուելիք թուրք ժողովուրդներուն համար:

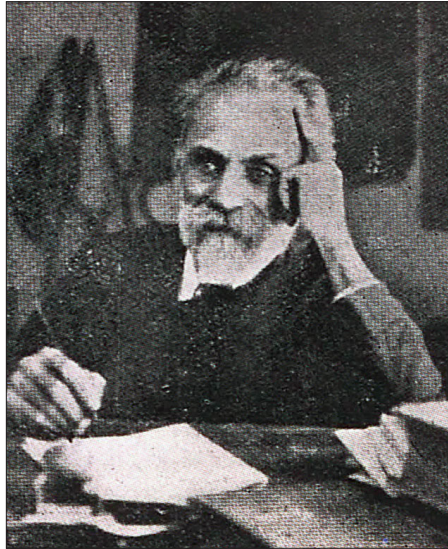
Ամերիկան ունէր մէկէ աւելի հրապուրիչ պայմաններ՝ հայ գաղթականներու համար: Նախ՝ աշխատանքի ապահովութիւն: Ամերիկա հասնելուն պէս ան կրնար անմիջապէս գործի անցնիլ եւ օգնութեան հասնել իր ընտանիքին՝ որ Երկիր կը մնար:

Հայաստանէն մեկնելով՝ հայ պանդուխտը սակայն չէր կտրուեր անկէ: Հոգեպէս միշտ կը մնար կապուած եւ, ընդհակառակն, օտար երկիրներէն տակ՝ հայրենաբաղձութեամբ կը տառապէր եւ հայրենիքի ամէն մէկ յիշատակը իր սրտին ու հոգիին կը խօսէր:

19րդ դարու վերջերուն ամերիկահայ աշխատաւորներու թիւը 30 հազարը չէր անցներ, որ օրէ-օր կ'աւելնար: Մասնաւորապէս նոր հոսանք մը կը սկսի Հայաստանէն եւ Պոլիսէն դէպի Ամերիկա, Գուստաւ Գափուրի ցոյցէն եւ Սասունի ապստամբութենէն ետք: Դէպի ամերիկա մեկնող հարիւրաւոր պանդուխտներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ Պատուելի Գարեգին Չիթճեանը, որ ցոյցին ոչ միայն մասնակցողներէն էր, այլ նաեւ՝ անոր կազմակերպիչներէն մէկը:

Գ. Չիթճեան օժտուած էր հռետորական հիանալի կարողութիւնով, ունէր յեղափոխութեան հանդէպ մեծ հաւատք եւ ժողովուրդը խանդավառելու եւ անոր մէջ հայրենասիրական զգացումները վառելու անվիճելի ընդունակութիւն:

Ան կը հաստատուի Ուստր քաղաքը (Մասաչուսէթս նահանգ) եւ կը նշանակուի «Պորտ» ընկերութեան կողմէ որպէս բողոքական քարոզիչ: Գ. Չիթճեան իր քրիստոնէական քարոզներուն կը միացնէ նաեւ քաղաքական ճառեր, որոնք շատ աւելի հաճոյքով կ'ունկնդրուէին: Ապրած ըլլալով Թուրքիոյ դաժան բռնատիրութեան տակ, ան իր ճառերը կը համեմէ անձնական դրուագներով, ապրուած դէպքե-

Ուրբէն Խանգապտ

րով՝ դարձնելով գանոնք տպաւորիչ եւ համոզիչ:

Յայտնէի է թէ, Բողոքական միսիոնարութիւնը, առաջին մէկ օրէն, շատ բացասական դիրք բռնած էր հայ ազատագրական շարժման հանդէպ: Ան կը միանար Հայաստանի յետադիմական, պարտունդական դասերուն, որոնք յեղափոխութիւնը կը մերժէին եւ կը քարոզէին լուս համակերպութիւն եւ քրիստոնէական ճակատագրապաշտութիւն:

Պարզ է, որ «Պորտ» ընկերութիւնը պիտի չհանդուրժեր, որ իր կողմէ վճարուած պատուելի մը բողոքական բեմէն յեղափոխութիւն, ազատագրական պայքար քարոզէր: Քանի մը զուշացումներէ ետք կը դադրեցնէ Չիթճեանի թոշակը:

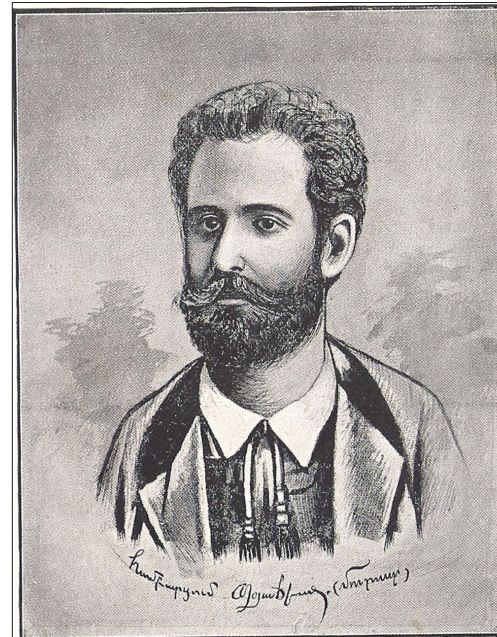
1890ին, Գ. Չիթճեան Ուստրի մէջ, Արաբկիրցի Յարութիւն Շէքէրճեանի եւ Կարապետ Կիրակոսեանի հետ՝ կը կազմեն Հնչակեան մասնաճիւղը: Տեսնելով որ Գ. Չիթճեան շնորհազգրկուած եւ մատուած էր տնտեսական դժուարութեան, մասնաճիւղը իր վրայ կ'առնէ անոր ապրուստին հոգը տարեկան 300 տոլար յատկացնելով: Աւելորդ չէ յիշել, որ այդ օրերուն այդ գումարը բաւական արժէք ունէր: Բանուորի շաբաթավարձը 6-7 տոլարի միջեւ էր: Այս կարգադրութեամբ Գիթճեան ամբողջապէս կը նուիրուի կուսակցական գործունէութեան, իր հետ ունենալով ուրիշ պատուելի մը եւս՝ Ի. Պաղտասարեան, ինչպէս նաեւ՝ Կարապետ Յ. Փափագեան, Ս. Տիրան եւ ուրիշներ:

Կարճ ատենուան ընթացքին՝ Հնչակեան մասնաճիւղեր կը հաստատուին եւ աշխոյժ գործունէութիւն կ'ունենան, Նիւ Եորքի, Փրավիտանսի եւ այլ հայաշատ կեդրոններուն մէջ: Այս մասնաճիւղերը ալ աւելի կը զօրանան, երբ 1893ին Ամերիկա կ'ալցելէ Հնչակեան կեդրոնի կողմէ Ռուբէն Խանգապտ:

Խանգապտի Ամերիկա այցելութիւնը կը ստեղծէ անօրինակ խանդավառութիւն հայկական շրջանակներու մէջ: Սակայն Հնչակեան գործիչը իրեն դէմ կը գտնէ ամերիկահայ մտաւորականներէն ոմանք, կարգ մը կղերականներ եւ կղերամիտ ազգայիններ: Հնչակեաներէ գատ տակաւին այդ օրե-

րուն ուրիշ հայ կուսակցութիւններ չկային: Յետադիմական այդ տարրերուն գլուխ կեցած էր Առաջնորդ Յովսէփ Վարդապետ Սարաճեանը: Այս եկեղեցականը, որ կը ներկայացնէր Պոլսոյ հակալեզափոխական դասին հարազատ մտայնութիւնը, բողոքացիոն նիւթ կը դարձնէ այն պարագան, որ Հնչակեան շարքերուն, մէջ, շնորհիւ Գ. Չիթճեանի, կը գտնուէին անխտիր լուսաւորչականներ եւ բողոքականներ: Սարաճեան Վարդապետ կը յայտարարէ թէ՛ Հնչակեանութիւնը բողոքականութեան կողմէ բերուած է հայ կեանքին մէջ եւ հետեւաբար պէտք է պայքարիլ անոր դէմ: Հակառակ ասոր, Խանգապտի Ուստրի մէջ տեղի ունեցած առաջին հրապարակային ժողովին ներկայ կը գտնուի գրեթէ ամբողջ հայ գաղութը, որ այդ օրերուն հագիւ՝ հազար հոգի կը հաշուէր:

Խանգապտ իր կեդրոնը նախ հաստատած էր Պոսթօն: Պոսթօնէն ետք՝ ան կ'անցնի Նիւ Եորք, Ֆիլաթելֆիա, ուր արդէն կազմուած էր մասնաճիւղ՝ որ բաւական լայն գործունէութիւն ունէր:

Մեծն Մուրատի Ամերիկա այցելութեան առթիւ հրապարակուած յուշանկարը

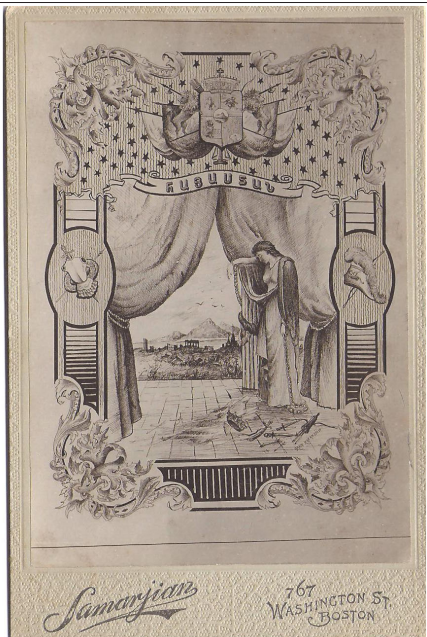
Այս քաղաքի հայութիւնը կազմուած էր մեծ մասամբ արաբկիրցիներէ, որոնք տակաւին շատ թարմ յիշատակներ ունէին Երկրէն: Խանգապտի քարոզչութեան յաջորդ հանգրուանը կ'ըլլայ Շիրքակօն: Այդ օրերուն Շիրքակօ կը գտնուէր Մուրատ Շիրվանեան անունով հնչակեան մը, որ բաւական պարարտ հող պատրաստած էր կազմակերպութեան համար: Խանգապտ՝ Շիրվանեանի պնդումներուն վրայ է որ հոն կ'երթայ եւ կը կազմէ բաւական զօրաւոր մասնաճիւղ մը:

Չիթճեանի ապստամբութիւնը զգալի օժանդակութիւն կը ստանայ ամերիկահայերու մօտ՝ թէ՛ նիւթապէս եւ թէ՛ կամաւորներով: Ամերիկայի շրջանի արխիւներուն համաձայն, 1890էն սկսեալ Հնչակեան կուսակցութիւնը իր մասնաճիւղերը ունեցած է, գրեթէ բոլոր կարեւոր հայաշատ կեդրոններուն մէջ, առաւել կամ նուազ մեծութեամբ եւ գործունէութեամբ:

Այդ մասնաճիւղերէն ոմանք լուծուած են ժամանակի ընթացքին, նոյն շրջանի հայերու տեղափոխման պատճառաւ: Ամերիկայի եւ Գանատայի քանի մը քաղաքներուն մէջ կուսակցութիւնը ունեցած է 84 արանց եւ 21 կանանց մասնաճիւղեր:

Ամերիկայի Հնչակեան կուսակցութիւնը ունեցած է նուաճումներ, յաջողութիւններ, նաեւ դժուարութիւններ: Կուսակցութեան ծոցին մէջ առաջ եկած զաղափարային տարակարծութիւններու, այլ քաղաքական կուսակցութիւններու կողմէ մղած պայքարներու, ինչպէս նաեւ հակալեզափոխական խաւերու տարած քարոզչութեան հետեւանքով:

Գուստ Գափուրի, Պապ Ալիի ցոյցերուն, ինչպէս նաեւ Սասունի ու Չիթճեանի հերոսամարտերու նման իրողութիւններ կոչուած էին, ինչպէս ամէնուրեք նոյնպէս ալ Ամերիկայի հայութիւնը խորապէս ցնցելու եւ կուսակցութեան հմայքը իր գագաթնակէտին հասցնելու համար: Սակայն, երբ այդ դիւցազնական դրուագներուն կը յաջորդէին

որոշ դժուարութիւններ, ջարդ, այն ատեն ծայր կու տայ յուսալքումը, ո՛չ միայն պարզ ժողովուրդի, այլ նաեւ կուսակցութեան դեկավար մարմիններու մէջ, դժուարութիւններ ստեղծելով ընդհանուր յեղափոխական գործին համար:

Ամերիկայի Հնչակեան կուսակցութիւնը մինչ մէկ կողմէ Խանգապտի եւ Մուրատի ներկայութեամբ կը կազմակերպուէր, մինչեւ իսկ կամաւորներ կը դրկէր Չիթճեան, միւս կողմէ՝ 1896ի ջարդերուն հետեւանքով կը բարոյալքուէր, կ'ենթարկուէր նաեւ վերակազմաւորու պառակտիչ ուղիին, անդամալուծելով ամէնէն առաջ յեղափոխութեան գործը:

Հնչակեան զանգուածը կը խանդավառուէր Օսմանեան Սահմանադրութեան առաջին օրերուն: Սակայն, երբ յայտնի կ'ըլլար, որ բան մը չէր փոխուած Թուրքիա

175 Տարիներու Աւանդը

ԴՈՎՏ. ԳՐԱՅՐ ԵՒՊԵՏԵԱՆ

Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին իր ծնունդով հայկական է: Ահա թէ ինչու ան անուանուեցաւ Հայաստանեայց: Իր նպատակը հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ զարգացնել եւ ամրապնդել էր հոգեւոր-մտաւոր արժէքներ, որուն հիմքը Աստուածաշունչի պատգամին ընկալումն էր իւրաքանչիւր հայորդիի համար: Եւ Աստուածաշունչը կարգալը եւ ընկալելը բոլոր հայորդիներու համար է առանց տարիքի եւ ուսման մակարդակի: Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին իր այս առաքելութիւնը եթէ մէկ կողմէ իրագործեց եկեղեցական իմաստով բաց նոյնքան նաեւ կրթական, ընկերային, մշակութային եւ այլ բնագաւառներէ ներս: Պատմական Հայաստանէն ու Կիլիկիայէն սկսած եւ արեւելեան Հայաստան ու Արցախ՝ եւ այսօր սփիւռքի շատ մը երկիրներու մէջ՝ Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին մնաց հաւատարիմ իր կոչումին եւ առաքելութեանը մէջ: Ան այսօր կը շարունակէ իր ընթացքը սատարելով հայ ժողովուրդի հոգեմտաւոր զարգացումին:

Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին չի հաւատաց ու մինչեւ այսօր թիւի ուժին: Անոր առաքելութիւնը հայ մարդուն հոգեւոր ուժը զարգացնելու համար է որ պիտի սատարէ հայ ժողովուրդին կեանքի շարունակականութեանը: Հոգեւոր ուժն է որ կը կերտէ կեանք: Պատմութիւնը կը կերտուի թիւով, բայց շատ աւելի հոգեմտաւոր կարողականութեամբ եւ գործութեամբ: Այս իմաստով, հայ ժողովուրդի կեանքին վերջին 175 տարիներու ժամանակահատ-

ուածին մէջ, Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին ունեցաւ իր կարեւոր ներդրումը հայուն հայապահպանումին եւ ազգապահպանումին՝ կեանքի պատմութիւնը դնելով շարունակական գործընթացի մէջ: Եթէ պատմութիւնը իր անցեալով կարեւոր է, նոյնքան կարեւոր է այսօրն ու ապագայի տեսլականով:

Յարգանքի եւ երախտագիտական խօսք Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցիի հիմնադիր քառասուն անդամներուն: Բայց նոյնքան նաեւ անոր պատմութիւնը կերտած եւ մինչեւ այսօր իւրաքանչիւր եկեղեցական ու աշխարհական միտքին, որոնք ոչ մէկ ճիգ չի խնայեցին հայուն հոգեւոր արժէքները ու անոնց գնահատումը վառ պահելու համար:

Շնորհաւոր 175 ամեակ եւ բարի երթ նոր ամեակներու: Նոր ամեակներ բաց մէկ կարեւոր տեսլական: Քրիստոսի, Եկեղեցիին ու հայ ժողովուրդին հոգեմտաւոր ու ազգային արժէքներու ամրապնդումին ի խնդիր:

Եւ այս Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցիին 175 տարիներու աւանդն է որ պիտի շարունակուի:

Կիւմրիի Մէջ Բացումը Կատարուեցաւ «Կինոտուն» Խորագրով Նոր Թանգարանային Ցուցադրութեան

Կիւմրիի Շիրազի 22 հասցեով բացումը կատարուեցաւ «Կինոտուն» խորագրով նոր թանգարանային ցուցադրութեան:

Թանգարանային այս նախագիծը իրականացուած է շատերուն յայտնի այլ քսանդրապոլեան շինութիւններէն մէկուն բակին մէջ, ուր նկարահանուած են «Մեր Մանկութեան Թանկօն», «Հեղինար Աղբիւր», «Ուրախ Աւտոբուս» եւ միւս ֆիլմերը:

Թանգարանային ցուցադրութիւնը կը ներկայացնէ հայկական արտադրութեան ֆիլմերու ցուցապատու ներ, ֆիլմերու ստեղծման աշխատանքային դրուագներ ներկայացնող եզակի լուսանկարներ,

ինչպէս նաեւ իրեր, որոնք օգտագործուած են նկարահանումներու ընթացքին: Բաղկացուցիչ մաս պիտի կազմէ նաեւ ֆիլմի երաժշտութիւնը:

«Այս վայրին մէջ պատմական յիշողութիւններ կան՝ սիրուած վայր եղած է բեմադրիչներու՝ յատկապէս Ալպերթ Մկրտչեանի համար: Այդ հայկական ֆիլմի մշակոյթը ցոյց տալու ամենալաւ մար վայրն էր: Շատ անսպասելի ու շատ արագ՝ երեք շաբթուան ընթացքին այս ամէնը կազմակերպուած է: Ես ունեի հաւաքածոյ, իսկ տարածքը իմ լաւ բարեկամ Արթուր Դաւթեանի ընտանիքին կը պատկանի», լրագրողներուն տեղեկացուց Հայկ Դե-

Եւրասիական Շուկան Անփոխարինելի Է Հայաստանի Տնտեսութեան Համար

«Եւրասիական փորձագիտական ակումբ»-ը ներկայացուցած է հերթական հետազոտութիւնը. Հայաստանի տնտեսական աշխուժութեան ցուցանիշը առաջին վեց ամսուան մէջ աւելցած է 10.5 տոկոսով, ինչ որ անսպասելի է, քանի որ միջազգային մեծագոյն վարկային կազմակերպութիւնները անցեալ տարուան վերջաւորութեան եւ այս տարուան սկիզբը կիսամեակին համար շատ աւելի ցած ցուցանիշներ կը կանխատեսէին:

Այս մասին ըսաւ «Եւրասիական փորձագիտական ակումբ»-ի համակարգող, քաղաքական վերլուծաբան Արամ Սաֆարեանը:

Անոր խօսքով՝ նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ, մեր ՀՆԱ-ն աճած է 8.5 տոկոսով, ինչ որ պատուաւոր եւ մեծ թիւ է:

«Եւրասիական տնտեսական միութեան շուկան ամենա նպաստաւորն է Հայաստանի համար: Վերջին երեք տարուան մէջ Հայաստանի համար ԵԱՏՄ դերը երթալով մեծցած է: Ժիշդ աշխատանքի եւ դիրքաւորման պայմաններու մէջ մեր երկիրը կրնայ ալ աւելի մեծցնել իր տնտեսական կապերը այս տարածքին հետ», ըսաւ ան:

Սաֆարեան նշեց, որ առեւտրատնտեսական յարաբերութիւններու զարգացումը ծնած է նաեւ զուգահեռ ընթացող հոլովոյթներ, եւ անոնցմէ դրամատիկը աղքատութեան աճն է:

«Մենք տարուան վերջը պիտի ունենանք ծայրայեղ աղքատութեան որոշ կրճատում, բայց Համաշխարհային դրամատունը եւ միւս կազմակերպութիւնները կ'ահազանգեն, որ մենք երկնիշ տնտեսական աճի հետ տարուան վերջը պիտի ունենանք նաեւ աղքատութեան աճ», ըսաւ վերլուծաբանը՝ չաւելելով, որ աղքատութեան ընդհանուր մակարդակը հանրապետութեան մէջ 27 տոկոսէն պիտի հասնի 48 տոկոսի:

«Ռուսիոյ հետ մեր առեւտրատնտեսական համագործակցութիւնը մեծագոյն ներդրումն է մեր երկրի անվտանգութեան, ապահովութեան ամրապնդման մէջ: Եւ-

րասիական շուկան անփոխարինելի է Հայաստանի տնտեսութեան համար, եւ մենք մեր ջանքերը պէտք է մեծցնենք եւրասիական շուկային մէջ», ըսաւ Արամ Սաֆարեանը:

Տնտեսական գիտութիւններու դոկտոր-փրոֆէսոր, «Եւրասիական փորձագիտական ակումբ»-ի անդամ Թաթուլ Մանասերեանը իր խօսքին մէջ նշեց, որ Եւրասիական տնտեսական միութիւնը պատրաստի ապրանքներու առնչութեամբ Հայաստանին ուղղակի թիւումն է:

«Ռուսիան Հայաստանի հետ եղած է եւ պիտի մնայ արժանապատիւ եւ լուրջ գործընկեր առեւտրատնտեսական կապերու հարցով», յաւելեց ան:

Անդրադառնալով տնտեսական սպառնալիքներուն՝ Մանասերեան ըսաւ, որ Պիշքեքի մէջ ընթացող Եւրասիական միջկառավարական խորհուրդի նիստին Հայաստանը կրնայ լուրջ մասնակցութիւն ունենալ այդ սպառնալիքներու կրճատման առումով՝ մասնաւորապէս պարէնային անվտանգութեան ապահովման հարցով, տեղեկատուական անվտանգութեան ապահովման, իմացական եւ ֆինանսական անվտանգութեան ապահովման հարցերով:

Տնտեսական գիտութիւններու դոկտոր, փրոֆէսոր, «Եւրասիական փորձագիտական ակումբ»-ի անդամ Աշոտ Թաւադեանը նշեց, որ Եւրասիական տնտեսական միութիւնը կարեւորագոյն դեր կը խաղայ Հայաստանի տնտեսութեան աճի տեսանկիւնէն:

«Եթէ 2020 թնուականին մենք կ'արտահանէինք դէպի ԵԱՏՄ մեր արտադրանքին 25 տոկոսը, ապա հիմա կ'արտահանէինք մեր ամբողջ արտադրանքին 30 տոկոսը», ըսաւ ան՝ չաւելելով, որ Հայաստանի մէջ կայ առեւտրային հաշուեկշիռի լուրջ ճեղքումներ:

«Անցեալ տարի ներմուծումը կը գերազանցէր արտահանումը 1.7, այս տարի՝ 1.82 անգամ: Հայաստանի մէջ գործազրկութիւնը երկնիշ թիւ կը կազմէ: Լուրջ խնդիրներ կան նաեւ գաղթի առումով», ընդօժեց բանախօսը:

րը վստահ են, որ զբօսաշրջիկներու մշտական այցելութիւններուն վայրը Կիւմրիի մէջ այս ցուցադրութեամբ աւելի պիտի սիրուի: Մինչեւ տարեվերջ ցուցադրութեան մուտքը անվճար պիտի ըլլայ:

Հայ Քոյրերու Վարժարանի Փոխտնօրէնուհի Ռիթա Պոյաճեան Կը Մասնակցի Համահայկական 10-րդ Կրթական Խորհրդաժողովին

16-21 Օգոստոսին Հայաստանի Աղուերան շրջանին մէջ տեղի ունեցաւ Համահայկական կրթական 10-րդ խորհրդաժողովը, որ միաւորեց Սփիւռքի հայկական կրթօճախներու ներկայացուցիչները՝ բարձրաձայնելու կրթական ոլորտին մէջ հայապահպանութեան արդի խնդիրներն ու անոնց լուծման ճանապարհները:

ՀՀ Կրթութեան, գիտութեան, մշակույթի եւ մարմնակրթութեան նախարարութիւնը Համահայկական կրթական խորհրդաժողովներ կը կազմակերպէ երկու տարուան պարբերականութեամբ: Միջոցառման կը մասնակցին Սփիւռքի համայնքներուն մէջ ազգային կրթութեան եւ դաստիարակութեան խնդիրներով զբաղող մարմիններու, կազմակերպութիւններու, հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ՝ ի դէմս թեմական կրթական խորհուրդներու, համայնքներու ներկայացուցիչներու, կրթօճախներու հոգաբարձուներու, տնօրէններու, ուսուցիչներու: Այս տարուան խորհրդաժողովին կը մասնակցէին 21 երկրի կրթական ոլորտի շուրջ 90 ներկայացուցիչներ:

Երկամեայ պարբերականութեամբ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող խորհրդաժողովներուն նպատակն է քննարկել արտերկրի մէջ հայկական կրթօճախներու առկայ հիմնահարցերը, յստակացնել կրթութեան ոլորտին մէջ ՀՀ ԿԳՄՄ նախարարութեան կողմէ իրականացուող ծրագրերը եւ համագործակցութեան յաջորդական քայլերը:

Խորհրդաժողովի մեկնարկին մասնակիցները այցելեցին ԲՋՆԻԻ Ս. Աստուածածին եկեղեցին, ուր ներկայաները հաւաքաբար աղօթք բարձրացուցին առ Աստուած: Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Քրիստոնէական դաստիարակութեան կեդրոնի տնօրէն Հայր Զաքարիա Մ. Վրդ. Բաղդամեան իր խօսքին մէջ յոյսի կարեւորութեան, ան յիշեց մեր հայրենիքին դիմագրաւած դժուարութիւնները, որուն վերջինը՝ 14 Օգոստոսին Երեւանի «Սուրմալու» առեւտուրի կեդրոնի պայթումն էր: Ան նշեց, որ որպէս քրիստոնէայ հայր իրաւունք չունի յուսալքուելու եւ ընկճուելու, եւ ներկայ ուսուցիչները դրուատելով լուսարձակի տակ առաւ ապագայ սերունդներուն համար անոնց լուսատու եւ յուսատու ըլլալը:

Աղուերանի մէջ հաւաքուած մասնակիցները ապա առաջին օրը՝ 16 Օգոստոսի երեկոյան համախմբուեցան ծանօթացման համար, որուն ընթացքին պաշտօնապէս մեկնարկը տրուեցաւ Համահայկական կրթական 10-րդ խորհրդաժողովին:

ՀՀ Կրթութեան, գիտութեան, մշակույթի եւ մարմնակրթութեան նախարարութեան Սփիւռքի բաժնի պետ Կարէն Մնացականեան նախ խնդրեց ներկաներէն մէկ վայրկեան լուծութեամբ յարգել յիշատակը «Սուրմալու» ի առեւտուրի կեդրոնի պայթումի զոհերուն: Այնուհետեւ ան բարի գալուստ մաղթեց բոլորին, որոնք հաւաքուած էին արծարծելու հայցի կրթութեան եւ դաստիարակութեան առկայ հիմնախնդիրները Սփիւռքի մէջ, եւ քննարկելու համագործակցութեան զարգացման հեռանկարները, զնահատելու արդէն առկայ եւ իրականացուող ծրագրերի արդիւնաւետութիւնը: Հայր Զաքարիա Մ. Վրդ. Բաղդամեանը դարձեալ խօսք առնելով ընդգծեց նորահաս սերունդներուն մտաւոր թէ հոգեւոր կրթութեան կարեւորութիւնը, որպէսզի վանենք տգիտութիւնը: Ան վստահեցուց, որ բոլոր ուսուցիչներն ալ համոզուածով կը կատարեն իրենց առաքելութիւնը, որպէսզի իրենց ցանած սերմերը տան իրենց բարի պտուղները, հետեւելով մեր գլխաւոր ուսուցիչին՝ Քրիստոսին:

Խորհրդաժողովի բացման իրենց մասնակցութիւնը բերին նաեւ Արցախի Հանրապետութեան կրթութեան, գիտութեան, մշակույթի եւ մարմնակրթութեան նախարար Անահիտ Յակոբեան, որ ներկայացուց Արցախի Հանրապետութեան կրթական ներկայիս իրավիճակը, յետպատերազմեան խնդիրները:

Խորհրդաժողովին մէջ որպէս աշխատանքի հիմնական ձեւ՝ սահմանուած են լիազուածար նիստեր եւ բաց քննարկումներ: Համախմբուելով ընդհանուր օրակարգի շուրջ՝ խորհրդաժողովի մասնակիցները կը ծանօթանան Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի տարբեր տարածաշրջաններու կրթութեան ոլորտին մէջ առկայ իրավիճակին, կ'ուրուագծեն համագործակցութեան եզրեր եւ կը յստակացնուին հետագայ խնդիրներն ու ընելիքները:

Լիազուածար նիստերէն մէկուն ընթացքին զեկոյցով հանդէս եկաւ նաեւ Գալիֆորնիոյ Հայ Քոյրերու Վարժարանի փոխտնօրէնուհի Տիկ. Ռիթա Պոյաճեանը՝ «Ամերիկահայ աշակերտներու ուսուցման առանձնաչափութիւնները եւ խնդիրները» թեմայով: Ան մատնացոյց ըրաւ Սփիւռքի հայ մանկավարժներու հիմնախնդիրներէն գլխաւորը, որն է հայերէնի ուսուցումը եւ հայկական արժէքները փոխանցելու, զանոնք հրապուրիչ դարձնելով եւ հեռու պահելով «անգործնական» կամ «յետամնաց» պիտակներու վտանգէն, այն ժամանակ երբ

հայ գաղութներուն մէջ հայերէնի օգտագործումը եւ ուսուցումը փոխուած է, քանի որ հայ ընտանիքը գաղթականութեան յաջորդող տարիներու ընտանիքը չէ, օտար ու խառն լեզուներու եւ մշակույթներու ճնշումը շատ զօրաւոր է: Ան նաեւ մատը դրաւ այլ վէրքի մը վրայ, առ այն որ շրջապատին եւ ծնողներուն համար անմիջական հետաքրքրութեան առարկայ չէ հայերէնը, ծնողները իրենց զաւակներուն համար կեանքի մէջ յաջողելու ակնկալութիւն ունին, հետեւաբար, առաջին հերթին կը գոհեն հայերէնը:

մար հայ խօսակից պէտք է ունենալ, դրացի, գործակից, ընկեր: Այսինքն հայերէնը՝ որպէս կենդանի եւ մշակութային լեզու պահելու համար զայն գործածող բնակչութիւն պէտք է: Մերձաւոր Արեւելքի մէջ այս «առաւելութիւնը» տակաւին որոշ չափով կը պահպանուի, սակայն Միացեալ Նահանգներու մէջ, հակառակ որ հայ համայնքը սակաւաթիւ չէ, առօրեայ ու խօսակցական լեզուն շատ յաճախ հայերէնը չէ, դժբախտաբար»: Ան Սփիւռքի մէջ հայերէնի ուսուցման հիմնախնդիրներէն մին համարեց նաեւ, որ ներկայիս Սփիւռքի մէջ

Տիկ. Պոյաճեան ըսաւ, որ «կէս դար առաջ հայերէնը կենդանի լեզուի բոլոր չափանիշները մասամբ պահած էր սփիւռքի մէջ: Այդ չափանիշները աստիճանաբար նուազեցան, շրջապատի լեզուները սկսան արագօրէն ողողել առօրեան: Հայերէն խօսելու հա-

հայերէն դասաւանդող ուսուցիչներուն մեծամասնութիւնը մասնագիտական ձեւով պատրաստուած չէ իր ասպարէզին համար, իսկ նոր համալսարանականներու համար հասարակութիւնը կարծես դարձած է

Շար.ը էջ 15

DETERMINED & COMPASSIONATE CRIMINAL DEFENSE

- o JUVENILE DEFENSE o DOMESTIC VIOLENCE
- o ASSAULT & BATTERY CHARGES
- o DRIVING UNDER THE INFLUENCE (DUI)
- o VEHICULAR OFFENSES/HIT AND RUN
- o IMMIGRATION - MOTION TO VACATE A PLEA
- o ROBBERY AND THEFT OFFENSES
- o ASSAULT WITH A DEADLY WEAPON
- o CRIMES INVOLVING POLICE OFFICERS
- o CRIMINAL THREATS o WEAPON CHARGES
- o DRUG OFFENSES o SEX CRIMES
- o THEFT CRIMES o GANG CRIMES

ALICE TAVOUKJIAN Attorney At Law

At the law office of ALICE TAVOUKJIAN, we provide zealous representation to achieve the best possible outcome on your behalf.

LAW OFFICES OF ALICE TAVOUKJIAN, PC

www.TAVOUKJIANLAW.com 135 E. Valley Bl, #B, Alhambra, CA 91801

CALL FOR A FREE CONSULTATION 626.386.8606

Գոռ Կարապետեանը՝ Ճիւտոյի Աշխարհի Պատանիներու Ախոյեան

Հայաստանի ճիւտոյի պատանեկան հաւաքականի անդամ Գոռ Կարապետեանը ախոյեան հռչակուած է Պոսնիա եւ Հերցեգովինայի մայրաքաղաք Սարաեւոյի մէջ կայացած աշխարհի առաջնութեան:

81 քի քաշային մարզիկը մինչեւ եզրափակիչ հասնելը յաղթած է Խորուաթիայի, Հունտարի եւ Ատրպէյճանի ներկայացուցիչներուն: Եզրափակիչին ան մրցած է ուզպեկ Ալիշեր Սամանովի հետ եւ վստահ յաղթանակ տարած է:

Հայաստանի մնացած 4 ներկայացուցիչներէն մետալ նուաճելուն մօտ եղած է 50 քի քաշային Գոռ Սաֆարեանը, որ, սակայն պարտուած է 3-րդ տեղի համար մրցամարտին եւ զբաղեցուցած է 5-րդ տեղը:

Հայաստանի ճիւտոյիստները յառաջիկային պիտի մասնակցին Եւրոպայի երիտասարդներու առաջնութեան, որ տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբերի 14-ին, Չեխիայի մայրաքաղաք Պրահայի մէջ:

Էտուարտ Սպերցեանի Տուպը Նպաստեց «Կրասնոտարի» Յաղթանակին

Ռուսաստանի Փրեմիեր Լիգայի 7-րդ հանգրուանին «Կրասնոտարը» Մոսկուայի մէջ մրցեցաւ «Թորփետոյի» հետ եւ առաւելութեան հասաւ 4:1 արդիւնքով:

Առաջին խաղակէսին տուպել հեղինակ դարձաւ «Կրասնոտարի» եւ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Էտուարտ Սպերցեանը:

«Կրասնոտարը» 14 կէտով երրորդն է, «Թորփետոն» նախափերջինն է՝ 1 կէտ:

«Քիոլնը» Խաղաց Ոչ Ոքի, Ադամեանը Մասնակցեցաւ Երկրորդ Խաղակէսին

Գերմանիոյի առաջնութեան չորրորդ հանգրուանին «Քիոլնը» սեփական խաղադաշտին վրայ մրցեցաւ «Շթուլթկարտի» հետ եւ բաւարարուեցաւ ոչ ոքի արդիւնքով՝ 0:0:

Հիւրերը 56-րդ վայրկեանին կը խաղային 10 ֆուտպոլիստներով, սակայն թուական առաւելութիւնը կողի վերածել «Քիոլնը» չկարողացաւ:

Հայաստանի հաւաքականի յարձակող Սարգիս Ադամեանը «Քիոլնի» պահեստայիններու շարքին էր եւ խաղցաւ երկրորդ խաղակէսը:

«Քիոլնը» 6 կէտով 8-րդն է, «Շթուլթկարտը» 11-րդն է՝ 3 կէտ:

Ռոնալտուն Շատ Հաւանական է Որ «Նափոլի» Տեղափոխուի

Անգլիական «Մանչեսթր Եունայթեդ» 37-ամեաձ փորթուկալացի յարձակող Կրիշտիանու Ռոնալդուն հաւանութիւն տուած է իր տեղափոխութեանը իտալական «Նափոլի»:

Կողմերը կը կնքեն մէկ տարուայ վարձակալութեան պայմանագիր, «Մանչեսթր Եունայթեդ» կը շարունակէ վճարել ֆութպոլիստի աշխատավարձը, կը հաղորդէ իտալական La Gazzeta dello Sport-ը: Նոյն գործարքով «Մանչեսթր Եունայթեդ» կը տեղափոխուի «Նափոլի» նիճերիացի յարձակող Վիկտոր Օսիմենը:

Աւելի վաղ «Նափոլի» իտալացի գլխաւոր մարզիչ Լուչանօ Սպալետին յայտարարած էր, որ ամէն մարզիչ ալ կը ցանկար աշխատիլ Ռոնալդունի նման աստղի հետ:

Ստացանք

Շնորհակալութեամբ ստացանք միջազգային ֆութպոլի իրաւարար՝ Թորոս Գիպիթեան-Բարսեղեանի «Իմ Կեանքը Խաղադաշտի եւ Երկինքի Միջեւ» Յուշագրութիւն պատմական միջազգային մարզախաղերու մասին անգլերէն լեզուով գիրքը:

«Արսենալ» 18 Տարուան Մէջ Առաջին Անգամ Փրեմիեր Լիգայի Մրցաշրջանը Սկսաւ 4 Յաղթանակով

Լոնտոնի «Արսենալը» 18 տարուան մէջ առաջին անգամ Անգլիոյ Պրեմիեր Լիգայի առաջնութիւնը սկսաւ 4 անընդմէջ յաղթանակով:

«Արսենալ» այս մրցաշրջանին յաղթած է «Քրիսթըլ Փալասին» (2:0), «Լեսթըր Սիթիին» (4:2), «Բորնմուտին» (3:0) եւ «Ֆուլհեմին» (2:1):

2004-2005 թուականներու մրցաշրջանին «Արսենալը» եւս 4 յաղթանակով սկսած է մրցաշրջանը, որ աւարտած էր երկրորդ տեղը: 2003-2004 թուականներու մրցաշրջանին «Արսենալը» նոյնպէս առաջնութիւնը սկսած էր չորս յաղթանակով եւ դարձած ախոյեան՝ չկրելով ոչ մէկ պարտութիւն:

«Արսենալը» 12 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը:

Հոլանտի Հեթ-Թրիքը Նպաստեց «Մանչեսթր Սիթիի» Յաղթանակին, «Լիվերփուլ» Նշանակեց 9 Կոլ

Անգլիոյի Փրեմիեր Լիգայի առաջնութեան չորրորդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչեսթր Սիթիին» ընդունեց «Քրիսթըլ Փալասին» եւ կամային յաղթեց 4:2 արդիւնքով:

«Մանչեսթր Սիթիին» 10 2-րդն է:

«Լիվերփուլը» սեփական դաշտին վրայ մրցեցաւ «Բորնմուտի» հետ եւ տպաւորիչ յաղթանակ տարաւ 9:0 արդիւնքով եւ 5 կէտով 9-րդն է:

«Չեխի» 2:1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Լեսթըր Սիթիին»:

«Չեխի» 7 կէտով 6-րդն է:

«Մանչեսթր Եունայթեդ» արձանագրեց երկրորդ անընդմէջ յաղթանակը՝ հիւրընկալելով «Սաութհեմփթընին» ան առաւելութեան հասաւ նուազագոյն արդիւնքով:

«Մանչեսթր Եունայթեդը» 6 կէտով բարձրացաւ 8-րդ տեղ:

«Ինթեր» Պարտուեցաւ Հռոմի Մէջ՝ 1:3

Իտալիոյ առաջնութեան երրորդ հանգրուանի խաղին փոխ-ախոյեան «Ինթերը» Հռոմի մէջ հիւրընկալեց «Լացիոյին»: Իտալացի Սիմոնէ Ինձագիի գլխաւորած խումբը պարտութիւն կրեց 1:3 արդիւնքով:

Հայաստանի հաւաքականի նախկին կիսապաշտպան, «Ինթերի» նորեկ Հենրիխ Մխիթարեանը դեռ չէ վերականգնուած վնասուածքէն յետոյ եւ մաս չէր կազմեր խումբին:

«Լացիոն» 7 կէտով բարձրացաւ երրորդ տեղ: «Ինթեր» չորրորդն է՝ 6 կէտով: 3 հանգրուանէ յետոյ 6-ական կէտ ունին նաեւ «Նափոլին» եւ «Ռոման»:

«Միլանը» Խնդիրներ Զուլնեցաւ

Իտալիոյ առաջնութեան երրորդ հանգրուանին ախոյեան «Միլանը» սեփական դաշտին վրայ մրցեցաւ «Պոլոնիայի» հետ եւ յաղթեց 2:0 արդիւնքով:

Իտալացի Ստեֆանօ Պիոլիի գլխաւորած խումբին յաղթանակ բերին փորթուկալացի յարձակող Ռաֆայէլ Լեաուի եւ ֆրանսացի յարձակող Օլիվիէ Ժիրուի կոլերը:

«Միլան» 7 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը: 7-ական կէտ ունին նաեւ «Լացիոն», «Թորինոն» եւ «Ռոման»:

ՊՍԺ-ն Խուսափեցաւ Պարտութենէն Նեյմարի Կոլին Շնորհիւ

Ֆրանսայի առաջնութեան չորրորդ հանգրուանին ախոյեան ՊՍԺ-ն ընդունեց «Մոնաքոյին» եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

«Մոնաքոյի» գերմանացի յարձակող Բեւէն Ֆոլանտը 20-րդ վայրկեանին բացաւ խաղի հաշիւը:

Ֆրանսացի Քրիստոֆ Գալտիէի գլխաւորած խումբին պարտութեան փրկեց պրագիլցի յարձակող Նեյմարի կոլը՝ 11-մեթրանոցէն 70-րդ վայրկեանին:

ՊՍԺ-ն 10 կէտով առաջինն է: Յաջորդ երկու տեղերը ընթացող «Մարսելն» ու «Լանսը» նոյնպէս ունին 10-ական կէտ: «Մոնաքոն» 12-րդն է՝ 5 կէտ:

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Շարունակուած էջ 11-էն

կոչուած դժոխքին մէջ, պահ մը կը յուսահատէր ու ապա ինքզինք հաւաքելով կը պատրաստուէր կազմակերպչական աշխատանքի:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի նախօրեակին, երբ եւրոպական պետութեանց ճնշման տակ Սուլթանը կը ստորագրէր բարենորոգումներու հրամանը եւ օտար կառավարիչները մեծաշուք յայտարարութիւններով Հայաստանի նահանգները կը մտնէին պաշտօնի անցնելու համար, նոր խանդավառութեան դուռ կը բացուէր ամէնուհետեւ, որոնց հետ նաեւ Ամերիկայի Հնչակեանութեան:

Կամաւորական շարժման ժամանակ աննորինակ եղաւ ոգեւորութիւնը Յեղափոխական Մայր կուսակցութեան շարքերէն ներս: Կամաւորական բանակին ի նպաստ եղած հանգանակութիւնը ամէն նախատեսութիւն կը գերազանցէր: Գրեթէ բոլոր մասնաճիւղերը, բացի դրամական գոհողութիւններէն, իրենց լաւագոյն ու արի գաւակները կը զրկէն մաս կազմելու Հնչակեան վեցերորդ Կամաւորական բանակին եւ Կիլիկիոյ Լեզնին:

Հնչակեան Քսան Կախաղաններու բօթը, Տաճկահայաստանի բոլոր նահանգներէն տարագրուած բազմութիւններու կրած տառապանքն ու ջարդը, նորէն յուսախաբութիւններու եւ բարոյալքումի առիթներ հանդիսացան:

1918ի Հայաստանի Հանրապետութեան հռչակումը, որուն մէջ Հնչակեանները իրենց արիւնը դրած էին, պահ մը մոռցնել կուտար այս բոլոր ձախորդութիւնները եւ նոր օրերու ոսկեվառ յոյսերով կը համակէր ամէնուն հետ՝ նաեւ Հնչակեանութիւնը: Յայտնի է, թէ ինչպէս արտասահմանի մէջ Հնչակեան կուսակցութիւնը, օրինակելի հայրենասիրութեամբ տոգորուած առաջին օրէն իսկ զօրավիգ կանգնեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան, հակառակ անոր, որ իշխանութիւնը՝ Դաշնակցութիւնը բռնազրաւած էր:

Հնչակեան մամուլը, բեմը, մտաւորականութիւնը հոգեւին փարեցան նորաստեղծ պետութեան եւ Հայաստանին: Արտասահման գացած բոլոր պատուիրակութիւններու առաքելութեանց շղջողութեան համար աշխատեցան: Նոյնը եւ աւելին ցոյց տուաւ Խորհրդային Հայաստանին հանդէպ:

«Ռեալ» Ուժեղ էր «Էսպանյոլէն»

Սպանիոյի առաջնութեան երրորդ հանգրուանին ախոյեան «Ռեալը» Պարսելոնի մէջ մրցեցաւ «Էսպանյոլի» հետ եւ յաղթեց 3:1 արդիւնքով:

12-րդ վայրկեանին խաղի հաշիւը բացաւ Արքայական խումբի պրագիլցի յարձակող Վինիսիոս Ժոնիորը: 43-րդ վայրկեանին դաշտի տէրերը կարողացան նշանակել պատասխան կոլը, սակայն աշխարհի ախոյեան Ֆրանսալի հաւաքականի յարձակող Քարիմ Բենզեման վերջին վայրկեաններուն երկու կոլ նշանակեց՝ յաղթանակ պարգեւելով իր խումբին:

«Ռեալը» 9 կէտով հաւասարեցաւ «Պետիսին» եւ առաջատարն է: «Էսպանյոլը» 16-րդն է՝ 1 կէտ:

«Պարսելոնայի» Վստահ Յաղթանակը, Լեւանդովսկիի Տուպը

Սպանիոյ առաջնութեան երրորդ հանգրուանին «Պարսելոնան» ընդունեց «Վալյատոլիտին» եւ յաղթեց 4:0 արդիւնքով:

Տուպլի հեղինակ դարձաւ լեհ յարձակող Ռոբերտ Լեւանդովսկին: 24-րդ վայրկեանին աչքի ինկաւ պրագիլցի յարձակող Ռաֆինիայի փոխանցումէն յետոյ, իսկ 65-րդ վայրկեանին Ֆրանսացի յարձակող Ուսման Տեմպելէն կոլային փոխանցում կատարեց Լեւանդովսկիին: Մէկ կոլ ալ Տեմպելէի փոխանցումէն յետոյ նմանակեց սպանացի կիսապաշտպան Պետրին: Աւելացուած ժամանակին սպանացի պաշտպան Սերխիօ Ռոպերթոն նշանակեց չորրորդ կոլը:

«Պարսելոնան» 7 կէտով կը գրաւէ դասաւորման աղիւսակի երրորդ տեղը:

**Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680**

Հայ Քոյրերու Վարժարանի Փոխանորդուհի

Շարունակուած էջ 13-էն

անհրապոյր եւ անբաղձալի մասնագիտութիւն մը: Ան նաեւ անհրաժեշտ համարեց օգտագործել այնպիսի գիրքեր, որոնք դիւրամատչելի ըլլան ամերիկահայ աշակերտին լեզուամտածողութեան եւ հայերէնի իմացութեան մակարդակին: Այլապէս, նշեց Տիկ. Պոյաճեան, անոր բան մը սորվեցնելու փոխարէն, անոր մօտ պիտի ստեղծենք վանողական տրամադրութիւն եւ պիտի ձախողինք հայերէնը սորվեցնելու, սիրցնելու եւ զայն իր կիրառման լեզուն դարձնելու մեր առաքելութեան մէջ:

«Պէտք է ընդունիլ, որ գոյատեւելու համար ե՛ւ հայերէնը, ե՛ւ հայկական արժէքները կենսական են, անոնք միայն յատուկ առիթներու վերապահուած «գարդարանքներ» չեն: Որպէս ազգ գոյատեւելու համար համագրային ռազմավարութեան կարիքը կայ: Հայը հայ մնալու, հայ ապրելու եւ արարելու համար պէտք է ձԱՆԱՉՈՂՈՒԹԻՒՆ: Այսինքն, ճանչալ ինքնութիւնը, լեզուն, մշակոյթը, մէկ խօսքով՝ մեր ազգային արժէքները», ըսաւ Հայ Քոյրերու Վարժարանի փոխանորդուհին՝ յաւելելով, որ զարկ պէտք է տալ երկու լեզու սորվելու գաղափարին: «Իրենք գիրքնք «գործնապաշտ» համարող մարդիկ հայերէնը պէտք չէ համարեն երկրորդական եւ անօգուտ լեզու: Մանուկը հեշտութեամբ եւ արագօրէն բազմալեզու կրնայ ըլլալ: Հայ ծնողները պէտք է հաւատան եւ վստահ ըլլան, որ հայերէն սորվելը եւ խօսիլը արգելք չէ անգլերէն, ֆրանսերէն, արաբերէն կամ այլ «հացի լեզու» սորվելու: Հայերէնի ուսուցումը երկրորդ կամ երրորդ լեզուի շրջանակէն դուրս պէտք է բերել եւ որդեգրել ԵՐԿԼԵՉՈՒ ուսուցման մանկավարժական մեթոտ: Հայ ընտանիքի մը գաւակը եթէ կրնայ անգլերէն, արաբերէն, ֆրանսերէն կամ այլ լեզուներ սորվիլ, ոչ մէկ պատճառ կայ, որ ան հայերէնն ալ չսորվի: Արգելքը այլ լեզուին/լեզուներուն մեր՝ ծնողներու եւ յաճախ նաեւ դպրոցներու կողմէ տրուած կարեւորութիւնն է: Ե՛ւ ծնողները, ե՛ւ դպրոցը համահաւասար դեր ունին մայրենի լեզուին արժէք տալու, անոր դերը առաջ-

նային դասելու եւ զայն ճանաչեցնելու, համաշխարհային օտար լեզուներու տիրապետելու առաւելութիւնները ընդգծելով: Սփիւռքի մէջ դժբախտաբար տարածուած է այն նուաստացուցիչ խօսքը, որ հայերէնը փոքր չի կշտացներ: Դպրոցին տէրերը, վարողները, ընդհանրապէս հայ ներագրային կեանքը առաջնորդողները ինչքանով պատրաստ են զիջումներու երթալու ընդդէմ «փոքր չկշտացնող» հայերէնի կարծրատիպի անտեսման: Մեր առաքելութիւնն է այս կարծրատիպը հիմնովին վերացնել», ըսաւ Տիկ. Ռիթա Պոյաճեան պատրաստակամութիւն յայտնելով այս թեման արծարծելու, անոր լուծման միջոցները քննարկելու, խորհուրդներ ստանալու մեր գործընկերներէն, այսպիսի նպատակներ քննող կրթական խորհրդաժողովներուն ընթացքին:

Հնգօրեայ խորհրդաժողովին ընթացքին ներկայացուեցան հայկական տարբեր համայնքներու մէջ կրթական հայոց լեզուի, հայոց պատմութեան ու մշակոյթի ուսուցման եւ փոխանցման իրավիճակը, արծարծուեցան գաղափարներ ու միտքեր, հրատարակչատուներ եւ կրթական առցանց հարթակներու տէրեր ներկայացուցին իրենց գիրքերը եւ կրթական ծրագիրները:

Խորհրդաժողովի աւարտին մասնակից ուսուցիչները, կրթական ոլորտի ներկայացուցիչները ողջունեց ԿԳՄՄ նախարարի տեղակալ Արթուր Մարտիրոսեանը: Ան բարձր գնահատեց վերջիններու ջանքն ու նուիրումը՝ միտուած Սփիւռքի մէջ հայապահպանութեան գործին. «Այս խորհրդաժողովը այն հարթակն է, որ հնարաւորութիւն կու տայ բարձրաձայնելու Սփիւռքի մէջ կրթական ոլորտի կազմակերպման եւ իրականացման ինդիւրներու մասին, կանխորոշելու ԿԳՄՄ նախարարութեան հետ համագործակցութեան ուղիները: Շարունակեցէ՛ք Սփիւռքի մէջ հայ մանուկները կրթելու ձեր նուիրեալ գործը՝ որպէս մեր ինքնութեան պահպանման մարտիկներ», ըսաւ փոխնախարարը:

Նշենք, որ առաջին անգամ Համահայկական կրթական խորհրդաժողովը տեղի ունեցած է 2004 թուականին:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel:-----
Email: -----

ARMENIAN INDEPENDENCE DAY Festival

FREE ADMISSION
ՄՈՒՏՔԸ ԱՉԱՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՌԱՏՕՆ

SUNDAY, SEPTEMBER 18, 2022

STARTING AT 11:00AM

VERDUGO PARK / GLENDALE

1621 CANADA BLVD, GLENDALE, CA 91208

ORGANIZED BY

NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION

LIVE MUSIC

ARMENIAN FOOD

EVENT HOST
LILIT SARGSYAN

KIDS GAMES

ART EXHIBITION

General Sponsors

SAHARA
MIDDLE EASTERN CUISINE
Serving Pasadena since 1992
2226 E. Colorado Blvd.
Pasadena, CA 91107
626.795.6900
www.saharapasadena.com

INNOVATIVE
Designs Manufacturing, Inc.

Sponsors

Kathryn BARGER
5th District Supervisor • County of Los Angeles

Vrej Pastry

LILIT BAKERY
- CAFE -

Glendale West Pharmacy
and
Medical Supply

www.massispost.com

ARMENIAN COUNCIL OF AMERICA

USA

To reserve your vendor booth, please call Nor Serount Cultural Association
Ձեր կրպակները ապահովելու համար, հեռաձայնեցե՛ք՝ Նոր Սերունդ Միություն
(818) 391-7938